

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Sausis — January 17, 1964

7 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Plyšys
sienoje...

Prieš Kalėdas Berlyno mūre prakirstas, plyšys, davęs progos pusei milijono vokiečių aplankyti savo gimines ir draugus komunistinėje dalyje, kelia klausimą, ar vėl jis bus kada atidarytas? Toks klausimas šiandien statomas Europoje. Ir jei tai įvyktų, jis jau nebūtų vien paprastas plyšys mūre, bet kartu ir plyšiu vakariečių sąjungoje.

Dar nežinoma, kada vėl bus atnaujintos tuo klausimu vedamos derybos tarp Vakarų Berlyno ir Pankow (Rytų Vokietijos) vyriausybės, bet jau sklinda gandai, kad tam rimtai ruošiamasi.

Reikia pripažinti, kad "plyšio" atidarymas, leidžiant juo naudotis tik vienpusiškai (galima keliauti tik iš Vakarų į Rytų Berlyną), Vakarų Berlyno gyventojų buvo sutiktas su entuziazmu, nes didelis skaičius vokiečių galėjo nors keletą valandų praleisti Rytų Berlyne. Kartu jis sunaikino komunistų argumentus, jog mūras buvo pastatytas, kad sukludintų vakarų propagandistams skverbtis į Rytų Berlyną. Dabar, komunistams leidus įžengti pusei milijono žmonių, atrodo, kad "agitorų" nesibijoma.

Vienas amerikiečių laikraštis šių metų pradžioje paskelbė sensacingą informaciją, kad Vakarai pasiruošę rusams siūlyti Vokietijos problemą spręsti padalinant į tris dalis: Federalinę Vokietiją, Rytų Demokratinę Vokietiją ir nepriklausomą Vakarų Berlyną. Šita informacija absurdiška, nes Vakarų politika remiasi Vokietijos padalinimo nepripažinimo pagrindu, siekiant ją suvienyti taikingu būdu, patiemis vokiečiams apsisprendžiant. Tad Berlyno klausimas negalės būti sprendžiamas atskirai nuo Vokietijos. Jei šis miestas šiandien turi specialų statusą, tai tik dėl dabartinės situacijos, o ne dėl vakariečių noro.

Vakariečiai Berlyne yra ne dėl savo ambicijos, bet dėl to, kad berlyniečiai juos prašė ten būti, apginti nuo pavojaus iš Rytų.

Tad aišku, jog tokiose sąlygose, net jei kai kurie Vakarų valstybių vadovai ir norėtų su sovietais spręsti Vokietijos problemą padalinant į tris dalis, jie to negalėtų daryti, nes sulaužytų Bonnos vyriausybės ir kitoms Atlanto pakto nariams duotus pažadus. Ir jei tokia idėja kam kiltų, tai ją svarstyti turėtų būti pakviestos visos Vakarų valstybės, įskaitant ir Vakarų Vokietiją.

Tokios neatsakinčios informacijos skleidimas tik padidina Europoje įtarimą, nežinot, visų Washingtono administracijos užtikrinimų, kad viena dieną tarp Amerikos ir Sovietų galys įvykti Europos sąsąskaiton susitarimas, kaip tai buvo padaryta Jaltaje.

Šiuo metu Amerika, Anglija ir Vakarų Vokietija pergyvena rinkiminius metus, tad dažnai įvairūs pasiūlymai daromi norint susižvejoti daugiau balsuotojų, pasidaryti taikos gynėjais.

Šaltojo karo tarp Rytų ir Vakarų "atodėkis" šiandien yra plačiai diskutuojamas visose sostinėse, bet dėl to nereikia turėti didelių iliuzijų. Neabejotina, kad Kremlius vadai, kaip rašo anglų Daily Telegraph, vakarams palankumą pradėjo rodyti tik dėl baimės, kad Kinija gali iš jų paveržti komunistinio pasaulio lyderio vietą. Bet tas palankumas nesąžiningas. Prakirsdamas Berlyno mūrą plyšį, Chruščiovas galvoja iškirsti plyšį Vakarų sąjungoje...

(vg)

KOEKGZISTENCIJA SOVIETINE PRASME

CHRUŠČIOVAS SU N. METŲ SVEIKINIMAIŠ SIŪLO NUSTATYTI TARPTAUTINĖS TEISĖS NORMAS "TAKINGAI KOEGZISTENCIJAI". - TAČIAU TAS LOTYNIŠKAS ŽODIS SOVIETIŠKAI REIŠKIA VISAI KĄ KITĄ NEGU SUPRANTA VAKARIEČIAI. - NUO STALINO LAIKŲ TA SĄVOKA SIEKIAMA TIK VIENO: APSAUGOTI BOLŠEVIKŲ LAIMĖJIMUS IKI NAUJO UŽPUOLIMO.

Vytautas Meškauskas

Kai sovietų gaujos užplūdo Lietuvą ir atsinešė pačią "demokratiškiausią" Stalino konstituciją, savo kailiu patyrėme, kad demokratija sovietinėje kalboje reiškia visai ką kitą, negu mūsų. Nūdien daug kalbama apie kitą žodį, kuris sovietinėje kalboje irgi visai ką kitą reiškia, negu mūsų. Būtent -- koegzistencija. Pagal Skardžiaus Lietuvių Kalbos Vadoją lotynų kilmės žodis koegzistencija lietuviškai turėtų reikšti sambūvį. Lotyniškai man tas žodis skamba prasmingiau, nes juo nusakomas dvejų ar daugiau priešingų sistemų gyvenimas kartu, o jei prie "egzistencijos" dar pridėsime būdvardį "taikinga", gausime visai aiškia sąvoką, kuri aptaria sovietinės ir kapitalistinės santvarkos gyvenimą mūsų planetoje be karo. Šiandien koegzistencija yra itin plačiai linkniuojama, ja stengiamasi paremti JAV užsienio politiką, o Nikita Chruščiovas savo Naujųjų metų sveikinime svetimų valstybių

galvom net pasiūlė nustatyti teisinius taikingus koegzistencijos principus. Būtų labai gera, jei Washingtonė nebūtų pamiršta praktika su žodžiu "demokratija" vartojimu. Nebūtų užmiršta, kad vienam ir tam pačiam žodžiui galima duoti visai kitokią prasmę, išnešant iš dienos reikalavimų. Ir būtų atsiminta, kad koegzistencijos sąvoką pirmas išskėlė... Juozas Stalinas.

Mar, Leninas, evoliucijos keliu atsisėdęs carų soste, samprotavo, kad komunizmas turi plėstis dviem keliais. Vidaus, kada mažuma įsteigia savo "proletariato" diktatūrą, ir išoriniu, kada sovietinė santvarka yra atnešama kariniu ar nekariniu išprieštaravimu, kaip kad Lietuvoje buvo įvesta.

Leniną pakeitęs Stalinas pasaulinės revoliucijos idealą suplakė su sovietų imperikalizmu. Pagal jį pasaulinė revoliucija bus labai ilgas ir laipsninis procesas, kuriame bus revoliucinio po-

tyvio ir atoslūgio laikotarpiai. Praktiškai tai reiškia, kad potvynio metu galima savo santvarką įvesti bet kur, visai nesiskaitant su tarptautinės teisės normomis, o atoslūgio metu reikia griežtai laikytis tų normų, kad apsaugojus ankstyvesnio potvynio laimėjimus.

Kielio universiteto profesorius Dr. Boris Meissner, Bonnos vyriausybės patarėjas ir iškiliausias vokiečių sovietologijos žinovas, savo ką tik pasirodžiusioje knygoje "Sovietunion und Volkrecht 1917 bis 1962" (Sovietų Sąjunga ir tarptautinė teisė nuo 1917 iki 1962 m.), kurią išleido Kėlno "Wissenschaft und Politik" leidykla, 620 psl. kaina 56 DM, konstatuoja, kad "taikingos koegzistencijos" sąvoka buvo nukalta Stalino jau 1927 metais. Taikingos koegzistencijos tikslas esąs apsaugoti pasaulinės revoliucijos bazę, suprask Sovietų Sąjungą, revoliucinių nuotaukų atoslūgio metu.

Persekiojimo manija sergąs Stalinas kalbėjo apie "kapitalistinį apsupimą", kurio visai nebuvo numatęs Leninas, o tuo labiau komunizmo idėjos pirmieji puoselėtojai kaip Marxas ir Engelsas.

Pagal juos, kapitalistinė sistema neišvengiamai eina prie savo galo. Chruščiovas 1957 metais įsitikino, kad "kapitalistinis apsupimas" yra tik Stalino vaizduotės baubas ir todėl nuo 1958 metų apie kapitalistinį Sovietų Sąjungos apsupimą jau nebekalbama. Buvo sugrįžta prie senos marksistinės - leninistinės tezės, kad kapitalizmas neišvengiamai laukias galas.

Be to, įvykių raida Azijos, Afrikos ir Pietų Amerikos valstybėse Chruščiovą vertė dar kartą peržiūrėti visas teorijas. Tose valstybėse vyksta procesas, daugeliu atveju panašus į Lenino numatytą pasaulinės revoliucijos vidaus kelią, būtent įsigali mažumos diktatūros, kurios save vadiną socialistinėmis. Tačiau tos diktatūros atsisako akiai klausyti Maskvos. Tokiu būdu atsiranda net trys pasauliai: kapitalistinis, bolševikinis ir trečias kol kas dar ne visai aiškus. Tokioje situacijoje Sovietų Sąjungoje skubiai reikalinga "taikinga koegzistencija" ir, būtent, ne trumpam laikui, bet ilgiam. Toji koegzistencija reiškia vengimą atominio karo ir net bet kokių pro-

vokacijų galinčių jį uždegti, tačiau ji toli gražu nereiškia tikros taikos, bet tik kovą kitomis priemonėmis.

Turiu pridurti, kad net toks sovietų istorikas kaip B. Ponomarevas, kuriam buvo pavesta iš naujo perrašinėti sovietų istoriją, ką mes aptarsime sekančiame numeryje, 1960 m. rugpjūčio 12 d. Pravdoje štai ką teigė apie koegzistenciją: "Šitas principas yra ne kas kita, kaip tik aukščiausia klasių kovos forma tarp dviejų priešingų sistemų". O ideologiniame Maskvos "Komunisto" žurnale 1962 m. 16 Nr. koegzistencija taip pat laikoma "viena iš svarbiausių formų objektyviai neišvengiamoje klasių kovoje".

Praktiškai žiūrint tenka sutikti su Chicago Tribune sausio 14 d. karikatūra, kur Chruščiovas vaizduojamas sulaužęs savo kastuvą, bekasdamas kapitalizmui kapą. Dabar jis prašo Dėdės Samo kastuvo. Parašas virš karikatūros: Now he wants to borrow our shovel. Tai tur būt paprasčiausias ir tiksliausias taikingos koegzistencijos prasmės ir tikslo apibūdinimas.

'Mes prekiausime su pačiu velniu...'

* Į JAV VYRIAUSYBĖS sluoksnių išmetinėjus Anglijai už 445 autobusų pardavimą Kubai, pastarieji atsikerta, kad Anglija privalanti eksportuoti arba mirti.

"Mes prekiausime su pačiu velniu, jei tik jis sumokės pinigais". Nors autobusai neįeina į JAV draudžiamų karinės reikšmės prekių sąrašą, bet, esą juos galima panaudoti kariuomenės transportui. Į tai anglai trumpai atsako, pasikolinę Chruščiovo posakį, kad ir sagos esančios strateginės reikšmės prekė, nes sulaukančios karių kelnes nuo smukimo.

Viena, ką JAV laimėjo, tai kad anglai negalėjo tų autobusų perplukdyti savo laivais. Tai atliko Rytų Vokietijos prekinis laivynas.

* JAV JAVŲ EKSPORTERIAI viens po kito gauna leidimus kviečių ir ryžių eksportui į Sov. Sąjungą ir Čekoslovakiją. Vien kviečių numatoma eksportuoti virš 143 milijonų bušelių.

Tačiau labai abejojama, ar ir tai išgelbės Sov. Sąjungą jos aštrioje kovoje su labai rimtais ūkiniais sunkumais. Chruščiovo planas statyti chemijos ir trašų fabrikus pareikalaus milijardus

dolerių dalių ir mašinų importui. Sov. Sąjungos aukso atsargos yra jau tiek smukę, kad teks griežti išlaikyti paskolų.

Į visa tai daugelyje Vakarų valstybių žiūrima iš prekybinio taško. Tos Sov. Sąjungos silpnybės neišnaudojamos "šaltajam karui" laimėti, o prekybininkų pasipinigavimui.

* JAV ASTRONAUTAS JOHN GLENN yra traukiamas į politinį orbitą. Labai galimas daktas, kad jis kandidatuos į Senato vietą, kurią dabar užima energingas bet jau seniliškas Ohio sen. St. Young.

* PANAMOS VYRIAUSYBĖ atsisako atnaujinti nutrauktus diplomatinis ryšius su JAV tol, kol nebus sutikta pradėti derybas dėl naujos kanalo naudojimo sutarties.

* EDWARD R. MURROW, US Informacijos Agentūros, kuriai priklauso ir Amerikos Balso radijo stotys bei transliacijų į komunistų okupuotus kraštus reikalai, vedėjas, atsistatydino iš savo pareigų.

Su juo iš prezidento patarėjų ratuko išėjo ir J.F. Kennedžio kalbų autorius Th. C. Sorensen.

Lietuvių Fondo Taryba ir Valdyba. Sėdi iš kairės: dr. G. Balukas, A. Rėklaitis, Tarybos pirmininkas dr. A. Razma, valdybos pirmininkas T. Blinstrubas, dr. Vl. Šimaitis, J. Vaičiūnas. Stovi: agr. A. Šantaras, dr. K. Ambrozaitis, dr. V. Tauras, S. Rauckinas, Z. Dailidka, J. Bagdonavičius, dr. F. Kaunas ir inž. V. Naudžius. Nuotraukoje trūksta: dr. P. Kisieliūsis, dr. B. Poškauskas, kun. B. Suginto ir J. Švedo.

LIETUVIŲ FONDO SUSTIPRINTI VAJAUS METAI

Lietuvių Fondas užbaigė 1963 metus su \$104,000.00 kapitalu. LF vadovybė kviečia visus lietuvių LF vajeus talkon. Suburtomis jėgomis, su pasižventimu ir pasiaukojimu siekime, kad LF šių metų būvyje savo nariais

ir kapitalu keleriopai padidėtų ir artėtų prie tokios sumos, kuri galėtų duoti 50-70 tūkstančių kasmetinių palūkanų lietuvių švietimui, mokslui ir kultūrai remti.

Mieči lietuviai, lietuves! Nedelskime! Kuo greičiausiai įsijunkime į LF pilnateisiais nariais ir savo paaukotais fondui įnašais tapkime realiais ir nuolatiniiais lietuviškų reikalų rėmėjais. Leiskime mūsų sukrautam LF kapitalui dirbti už mus didelį darbą mūsų tautos gyvybei užtikrinti. Tą darbą ir auką padaryti mus įpareigoja mūsų parvergtoji tėvynė. Pagaliau tai mūsų, kaip gyvosios ir sąmoningos tautos dalies, yra šventa pareiga ir tautinė garbė.

Fondo vadovybė kviečia mūsų visuomenę, LB vienetus ir lietuviškas organizacijas kuo greičiausiai suorganizuoti LF vajeus komitetus tose lietuvių kolonijose, kur tokie komitetai dar nėra sudaryti.

Į LF vajeus komitetus, atsižvelgiant vietinių sąlygų, įtraukti:

1. Žinomus autoritetingus visuomenės veikėjus, dvasiškius, profesionalus, prekybininkus ir pan.
2. Didesnį skaičių pasiryžusių asmenų, kurie lankytų lie-

tuviškas šeimas, verbuojant naujus narius į LF.

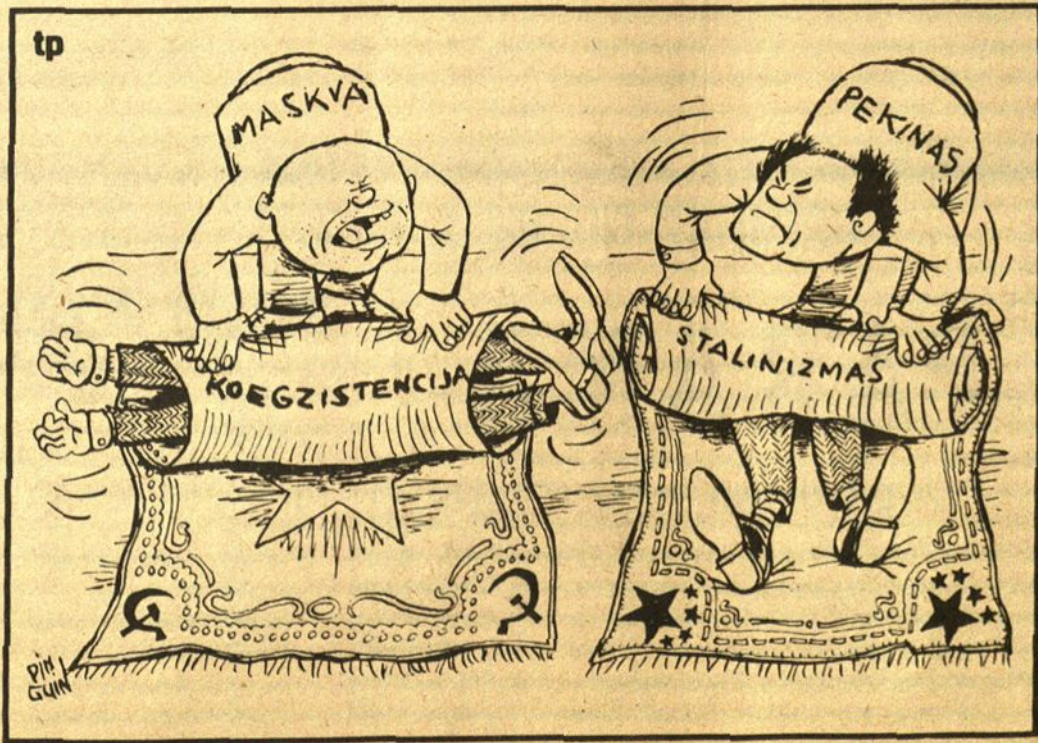
3. Spaudos darbuotojus, laikraščių redakcijų atstovus, fotografus, vietos radijo valandėlių vedėjus. Jie talkininkautų vajeus vietiniam komitetui, informuodami visuomenę apie vajeus komiteto darbus ir vajeus eigą.

Visi LF vajeus komitetai, kurie jau sudaryti ir veikia, ir tie, kurie bus suorganizuoti, kviečiami savo veiklą išvystyti kuo plačiausiai mastu. Kiekviena lietuviška šeima, verslo įmonė ar įstaiga turi būti LF vajeus komiteto narių aplankyta, išaiškinta jai fondo reikšmė ir paprašyta aukos. Reikėtų paraginti mūsų gausias organizacijas ir lietuvių parapajas, kad ir jos taptų LF nariais. Ištermės ir sekmės visiems LF darbuotojams!

LF adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

LF TARYBA IR VALDYBA

* ALT S-GOS EAST CHICAGO SKYRIAUS PENKMEČIO minėjimo proga sausio 11 d. to skyriaus veiklos nariai T. Meškauskas padidino savo įnašą Vilties draugijai 20 dol. o Antanas Juodvalkis įsijungė į d-jos šimtinių eiles, įnešdamas 50 dol.

- Šis mažas skirtumas metode neturėtų ardyti mūsų draugystės!...

Šimtas metų impresionizmui

Devynioliktasis amžius yra didelis ir didingas amžius prancūzų mene. David, Ingres ir Delacroix pradėtos evoliucinės analizės, pašaukė realistus, kaip Courbet, Corot ir Millet išeiti į gamtą ir atidžiau ją sekti. Nors šie dar ne visai nusikrato akademinių tradicijų ir dar, beveik, gyvo tebesančio romantizmo sentimentų, bet jau pažadina po jų ateinančią naują generaciją (Jongkind, Bazille, Sisley, Pissaro ir Claude Monet) nukelti į Barbizon kaimą (už Paryžiaus). Ir, va, įvyko, kas turėjo anksčiau ar vėliau būti, -- dailininkai išėjo į gamtą. Vienu kitu mėnesiu, kiti vienais antrais metais vėliau šią grupę papildė, Edouard Manet (tuo laiku jau išgarsėjęs meistras) Degas (Ingres mokinys) ir Renoir (buvęs jaunas porcelano darbininkas).

Kas pašaukė tuos vyrus išeiti į gamtą? Gal natūrali evoliucija nuo Delacroix iki Jongkind, gal Rousseau, Voltaire ar Emile Zola raštai ir filosofija? Tikriausiai. O gal natūralus noras pabėgti nuo akademinio uniformiškumo?

Kaip ten būtų buvę, bet tai yra laikas, kada iš viso (dešimtimis metų anksčiau ir vėliau) pradėtos perskaičiuoti ir pervertinti žmonių priimtos tradicijos, žinomos moralinės ir materialinės vertybės. Tai yra laikas, kada per Prancūziją tiesiamas geležinkelis, amerikietis Bell ištempia vielą ant stulpų, ir pirmą kartą suskamba telefonas. Laikas, kada "Nobile" vis daugiau ir daugiau praranda žemės ir naujas žmogus ("sine nobilitate") atsistoja ant tos prarandamos žemės. Tai yra laikas, kada garo katilas sujudina techniką ir Faradejus jau bando gauti dinamą jėga apšviesti žmogaus tamsią naktį.

Šiokos technikos ir filosofijos sujudimas keitė žmonių socialinius santykius. Savaimė suprantama -- menas negalėjo išlikti to naujųjų nepalietas. Jis tapo aktyvus ir evoliucinių ir revoliucinių sąjūdžių dalyvis.

Jeigu anglų romantikai, kaip Constable, Turner ir Gainsborough, dar visai nenutolsta nuo žinomųjų tradicijų, tai prancūzų romantikas Delacroix 1824 metais perėmė visą peizažą ir dangų savo žauniausiam paveikslui "Massacre de Scio", kad jis būtų toks kaip gamtoje; arba jau bent toks, kaip Constable naujuose peizažuose...

To negana! Jis užsigeidė išanalizuoti spektrą ir susiekti giminybę tarp spalvos ir šviesos.

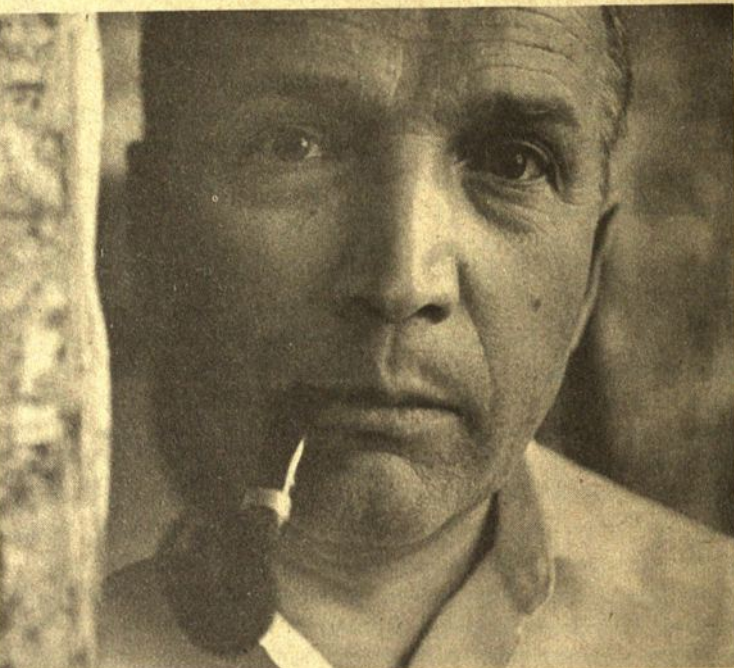
Nei Courbet, nei Corot, o tuo labiau Millet, neturėjo jokio noro sugriauti senąją meno mokyklą. Jie, tik pasijudinančio gyvenimo naujūmų pašaukti, išėjo į gamtą, kad ją stebėdami rastų tu naujūmų. Taip jie pajėgė pasitraukti nuo uniformiškumo, bet dar nepajėgė atsipalaiduoti nuo

K. ŽOROMSKIS

senųjų tradicijų. Tai kažkas panašu į šių dienų raketos nesekmingą šūvį...

Bet... leidžiamos naujos. Jos pasiekia tikslą, -- padaro orbitą.

Į Courbet ir Corot mėginimus, į jų mėgiamus Barbizon ir Fontainebleau kaimus ir miškus, ateina nauji ir jauni žmonės: Jongkind, Bazille, Sisley, Claude Monet ir Pissaro. Po metų kitų Renoir, Degas ir meistras Edouard Manet. Dar vėliau: Seurat, Signac, Cezanne, de Toulouse, Van Gogh ir Gauguin.

Dail. Kazimieras Žoromskis, kurio kūrinių paroda atidaroma Clevelande kovo 1 d. Čiurlionio ansamblio namuose.

Vyt. Maželio nuotrauka

Ši (neklaužadų) grupė ne iš karto suranda pripažinimą. Kai kurie iš jų miršta arba žūsta prūsų - prancūzų kare (Bazille). Dar vėliau miršta Seurat, Van Gogh ir Gauguin.

Gyvi būdami jie nė vienas nematė nei jiems prideramos garbės, nei pinigų. Kai kurie iš jų atsiskiria su šiuo pasauliu nepardavę nė vieno paveikslą.

Devynioliktojo amžiaus gale dar ne visi jų pripažinti. Paveikslų biznio galerijos su dauguma jų dar visai nesišneka. Veltui Van Gogh'o brolis Teo bando Paryžiuje (1885-90) pakreipti kita vąga paveikslų turgų! Po tragiškos brolio mirties už pusmečio miršta ir pats Teo, optimistiškiausias devynioliktojo šimtmečio galo Paryžiaus meno "prekiautojas".

Šie faktai ir šios datos rodo, kad nauja jėga pajudėjo, įsisūbavo, ir pradėjo sukintis nebesulaukiamai. Satelitas pateko į orbitą!

Gi, lemiamas jį išnešusio kamieno (senosios mokyklos) atsiskabinimas įvyko 1863-64 metais. 1863 metai. Tuo laiku impre-

sionizmas jau buvo gyvas ir gražiai augęs. Tik, dar reikėjo oficialaus viešo krikšto. Aukštoji visuomenė dar vis tebegalvojo, kad meno veikalas yra dvasinis kūrinys ir tik studijos produktas... Taip, jie buvo pripratę žiūrėti į nuogas Veneras, kaip Titiano, Velasquezo; Junonas ir Dianės pieštas Bouche ir Ingres. Rafaelis jiems buvo didelis dievaitis.

Kas, gi, atsitiko, kad Edouard Manet "Dejeuner sur l'herbe" (1863) ir "Olympia" (1865) buvo apkaltinti nemoralumu, o pats didysis (to laiko) meistras Edouard Manet pateko į didelę šios aukštos visuomenės nemalonę?

K. ŽOROMSKIS

Pajūrio uolos

visai juodų, nei visai baltų spalvų. Yra šviesa, ir spalvų tonai priklauso nuo šviesos, -- nuo jos stiprumo laipsnio. Be to, yra oras - atmosfera. Šviesa, bėgdama dideliu greičiu, atsimuša į ją. Žmogaus akis mato ir junta oro virpėjimą. Ypač karštą dieną. Šis fenomenas privertė dailininkus ieškoti naujo būdo uždėti dažui ant drobės, taip kad jis "virpėtų", kad gautųsi arčiau gamtoje matyto išpūdžio.

Atsirado divisionistinė (pontiistinė) teorija. Taip žmogaus protas, sąjungoje su akimi, nustato, kad tapybos mene egzistuoja ir ketvirtas elementas: šviesos ir spalvos tapatumas. Šviesa yra spalva ir, atvirkščiai, spalva yra šviesa. Dar daugiau! Spalva šalia spalvos (kaip ir pati šviesa) atsispindi. Iš čia ir optinis spalvos virpėjimas. Senoji (trijų elementų) mokykla kaip sateklą iššovusios raketos kūnas turėjo atsipalaiduoti ir atsiskirti.

Kai kas mano -- prapultį nebegrįžamai...?

Edouard Manet paveiksluose "Dejeuner sur l'herbe" ir "Olympia" (1865), tos mokyklos dar nėra. Šienu E.M. paveikslai ir visa eilė prieš juos ir po jų dar sprendžiami pagal senosios (trijų elementų) mokyklos principą. "Naujoviškumas", kuris papiktino aukštąją visuomenę ir parodos Jury, buvo daugiau "nesiskaitymo" su socialine klase reikalas...

Jeigu E. Manet savo "Olympia" būtų nutapęs pagal visas priimtas "geras manieras" ir dar nuogesnę, bet pagal žinomas mitologines pasakas, -- jis būtų buvęs ne tik priimtas į parodą, bet ir jo "Olympia" išgirta o, reikia manyti, ir parduota. Tačiau, E. Manet padarė savo laikui ir tradicijoms "neleistą nusikaltimą". Jis, vietoje legendarinės Olimpios, nutapė paprastą, jauną tų laikų moterį, kuri dar gulė guolyje, o juodukė (tarnaitė) atneša (kurio tai garbintojo) didelį gėlių buketą. Ne vazoje, o suvyniotą paprasčiausiai į popierių: kas reiškia, kad tas buketas buvo atneštas ar atsiųstas. Taigi... E. Manet prieš aukštąją visuomenę pasirodė esąs kaimietis... Apkalbinėjimai ir intrigoms užteko. Tegu priešprieš šimtmečio Bauche "Dianos" buvo nuogesnės ir kur kas malonesnės pozose, bet jos buvo išgrobtos dar dažams ne-

spėjus nudžiūti. Jos buvo "Dianos".

Žiūrint, gi, iš naujosios mokyklos principo -- E. Manet "Olympia" dar negali būti nei tiltu tarp senosios ir naujosios mokyklų. Tik po metų kitų jo vėlesni darbai, tapyti tiesiog gamtoje, jo garsioje studijoje ant jachtos, jau rodo dažną keturių elementų supratimą. Keturių elementų mokyklos pirmaisiais meistras reikėtų skaityti: Sisley, Pissaro ir Claude Monet. Iš jų išsivysto Suerat ir Signac. Čia pat, šalimais balansuojasi po impresionistai: Cezanne, Van Gogh, Gauguin ir de Toulouse. Pierre Bonnard ir E. Vuillard priemia labai gražius keturis elementus, per naująją impresionizmą, iki mūsų šimtmečio vidurio.

Fovistai, gamtos prastinime nuėję iki pat jos ribos, suskaldo impresionizmą į fovistus, ku-

bistus ir abstraktistus. (Iš tų visų šakų nė viena neatsisako nuo 4 elementų). Bet, dėl to suskildimo yra daugiau kaltas Cezanne negu fovistai. Jis buvo pirmasis pašaukęs dailininkus ieškoti paprastumo (simplicite). Fovistai tik "pagerino" Cezanno iššaukį: -- Eisiame iki pat ribos gamtos suprastinime! Tai P. Mattisse 1900 m. mestas šūkis. Bet, šitai jau kita tema. Aanapus ribos jau yra abstraktas. Tik čia jau, taip pat, kita tema.

Nepamiršk laiku atnaujinti DIRVOS prenumeratą.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NĖS IS TO PRAGYVENA.

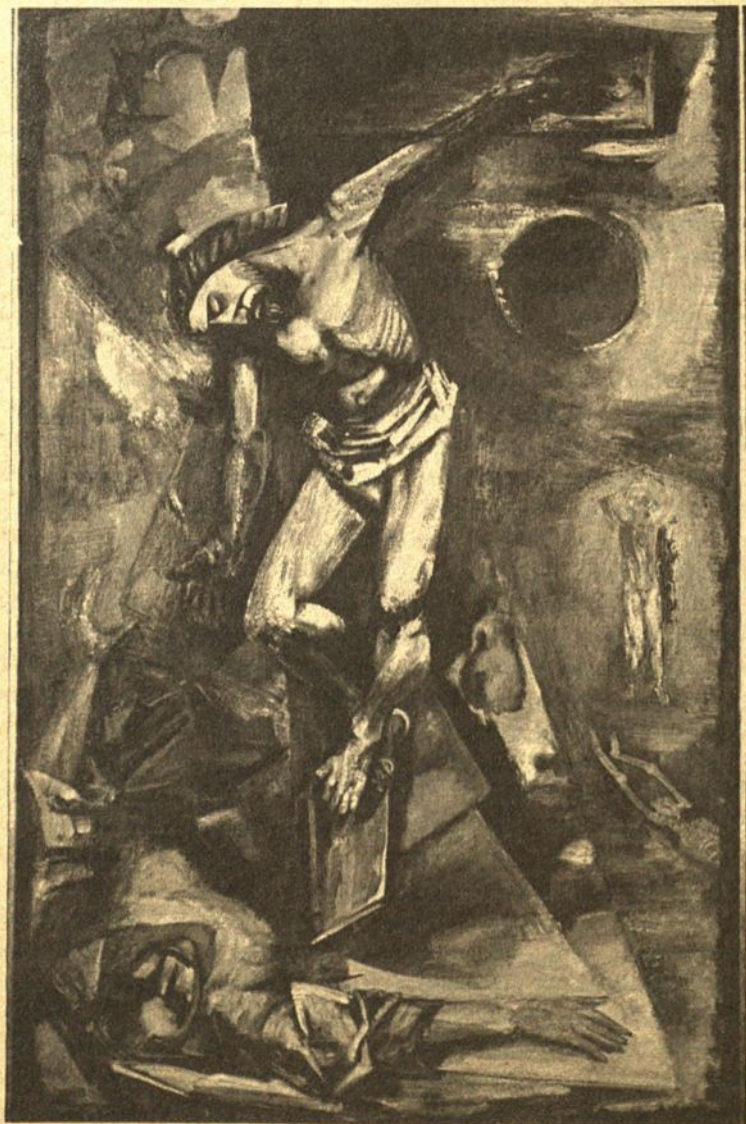

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 212-1395; Suburban Phone: 656-6330

K. ŽOROMSKIS

Lietuva po kryžiumi

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$4.69
5. PORT. SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMLICH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PRO LIETUVIŠKĄ LANGĄ PAŽVELGUS

1963 m. lapkričio mėn. Eltos biuletenio specialioji laida, skirta VLIK'o 20 metų sukakčiai paminėti, įsidėjo ir VLIK'o 1944 m. vasario 16 d. deklaraciją. Tuo būdu buvo viešai paskelbtas dokumentas, apie kurį visuomenė ne kartą buvo girdėjusi, kuriuo ne kartą buvo remtasi mūsų politinių grupių ginčiuose, bet kurio pagrindiniai ginčų objektai iki šiol buvo vengiami viešai minėti.

Politinių grupių posėdžiuose, kad ir siekiant vieningos vadovybės, užtikrinti atsiranda ginčytinų klausimų, neišpaukiančių nei iš deklaracijų, nei iš kitų esmingesnių aktų ar principų. Jų skelbimas ir iškėlimas viešumon tik dar kartą parodytų kaip tik principingumo stoką ir vaikymąsi pradžiamokslų aritmetikos. Vieno tik nėra ko slėpti, tai kaip tik to principingumo stokos kai kurių pasitarimų partierių eilėse. Bet -- visa tai yra užgošta paslapties skiaute. Mūsų visuomenė kurį laiką dar turės būti laikoma tos mūsų "parlamentarinės sistemos" neužauga.

Neatsižvelgiant į tai, kai kurie principiniai klausimai iškyla savaime, kad ir pakankamai nutolus nuo pasitarimų kambario rąsto skylutės.

Taigi, grįžtame prie to, anot Eltos, istorinio dokumento teksto. Jo 3 ir 4 paragrafai skamba šitaip:

3. Lietuvą iš okupacijos išlaisvinus ir toliau veikia 1938 m. Lietuvos Konstitucija, kol ji teisėtu keliu bus atitinkamai pakeista.
4. Respublikos Vyriausybė, laikui atėjus, bus sudaryta Vyriausijame Lietuvos Išlaisvinimo Komitete koaliciniu pagrindu politinių grupių susitarimu.

Kad viskas būtų dar aiškiau, leiskime prabilti ir deklaracijos penktajam paragrafui:

Demokratinė Lietuvos Valstybės santvarka bus suderinta su plačiųjų tautos sluoksnių interesais ir bendromis pokario sąlygomis.

Taigi, VLIK'as sudarys vyriausybę. Kad tauta nesibaimintų, pridėdama ir pažadas, kad "valstybės santvarka bus suderinta su plačiųjų tautos sluoksnių interesais".

Vyriausybės sudarymo prerogatyva, nežinūrint, kad ji paskelbta prieš 20 metų, dar ir šiandien VLIK'o sluoksniuose laikoma taja privilegija, be kurios šios nustotų buvęs "vadovaujančių veiksmų".

Kovos pagrindiniu tikslu yra laimėjimas, -- savo laiku JAV Kongrese pareiškė gen. Douglas MacArthur. Ir VLIK'as savo laiku buvo susibūręs kovai ir darbui, o ne vien savo statutams ir deklaracijoms ginti. Šiandien, tą klausimą viešai iškėlus, šalia veiklos momento kartu iškyla ir tie teisiniai bei konstituciniai principai, kuriuose tenka susirasti priderama vieta tremtyje atsidūrusių grupių atstovams. Kad tą vietą užėmus, pritinka išsiaiškinti, ar kovojama už teisę sudaryti vyriausybę, ar yra ir kitų, šiuo metu kur kas aktualesnių darbui barų, taja proga neužmirštant, kad ir krašte liko lietuvių su nemažėmis viliotimis į išsilaivimą nuo komunistinio jungo ir su greitesnėmis priemonėmis perimti išlaisvinto krašto administraciją. Būtu naivu galvoti, kad krašte likusieji išsivadavimo momentu lauktų rankas sudėję, kol VLIK'as teiks savo konstitucines malones "suderinti su plačiųjų tautos sluoksnių interesais".

VLIK'o vieta ir jo uždaviniai bei jo teisiniai principai santykių su krašte likusios tautos teisine galia krašui išsivadavus ir yra principiniai momentai, kurie tenka išspręsti, kad suderintų grupių interesus, kurios nesiekia jau išėjusių gyvenime pirmoje eilėje užsitikrinti sau kėdę ministerių kabinete. Yra grupių, siekiančių susikalbėti dėl darbo vykdymo ir to darbo apimtys. Yra grupių, kurių laikrodį sustojo prieš 20 metų.

Artėja pavasaris.

Gal gi prasivers langas ir gegutė užkukuos... bent tame laikrodyje. (J.Č.)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinarščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinarščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiu įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkursą skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

Korp! Neo-Lithuania metinės šventės Clevelande prezidiumas. Kalba fil. adv. Julius Smetona, Sėdi iš kairės: Sakalas, Augustinavičiūtė, centro valdybos atstovas Stanūnas, pirm. Stankevičius, Staškevičius ir Varekojis. V. Plodžinsko nuotrauka

IŠTIKIMYBĖ TAUTOS IDEALAMS

Adv. J. Smetonos kalba neolituany šventėje Clevelande

Už keliolikos minučių jūs išgyvensite labai reikšmingą savo gyvenimo akimirsnį: jums bus uždėtos Neo-Lithuania spalvos, jūs prisieksite ištikimybę korporacijos idealams, priklausę, pabučiuosite korporacijos vėliavą. To akimirsnio jūs neužmiršite iki mirties.

Prieš trisdešimt dvejus metus aš sėdėjau jūsų vietoje. Nuo to laiko man daug sykių yra tekę

čiomis sekate ir mano velionies tėvo, irgi Neo-Lithuania garbės nario, Antano Smetonos pavyzdžiu, kuris, būdamas Mintaujos gimnazijos aštuntoje klasėje, turėjo drąsos atsisakyti kalbėti maldą rusiškai ir reikalavo, kad lietuviams po pamokų būtų leista melstis lietuviškai (už šį nepaklusnumą jis ir eilę kitų buvo pašalinti iš gimnazijos).

Kaip matote, drąsa ir ištiki-

mybė savo tautai, yra sena Neo-Lithuania tradicija. Šie du žmogaus būdo savumai sudarotą didžiasias dvasines vertybes, kurių taip trūksta moderniam pasauliui ir kurios yra taip reikalingos kovai dėl aukštesnių idealų ir Lietuvos laisvės.

Puoselėkite tas dvasines vertybes, kaip jas puoselėjo vienas jūsų vyresniųjų kolegų, kuris būdamas nublokštas į Vokietiją, septynis kartus vyko į Lietuvą žinių iš pirmųjų šaltinių rinkti. Jam tai jau tikrai tinka posakis, kad "jis nežinojo baimės ir buvo absoliučiai ištikimas savo tautai". Šešis sykius laimingai sugrįžęs į Vokietiją, septyntą kartą iš Lietuvos jis jau nebegrįžo. Tebūna jam lengva Lietuvos žemelė!

Jūs, betgi, labai nusiviltumėte, jei už drąsą ir ištikimybę tautos idealui lauktumėte materialinio atlyginimo: jūs jo niekuomet nesulauksite. Už šių dvasinių vertybių puoselėjimą jūsų atlyginimas tegali būti dvasinis, kudirkiškas. Jei ištesėsite iki galo, jei išliksite ištikimi aukštesniams Neo-Lithuania principams, jūs "nenuelsite į kapą be likusio ženklo, kad žmonėmis buvę". Šio kudirkiško atlyginimo jaunieji Kolegos ir Kolegės, Neo-Lithuania spalvų užsidėjimo akimirksnyje aš jums iš visos širdies linkiu.

Korp! Neo-Lithuania šventėje Clevelande pirm. V. Stankevičius, asistuojamas Varekojo, riša spalvas Živilei Mackevičiūtei. Šalia stovi naujai pakeltieji korporantai Šiaučiušaitė ir Gulbinas. V. Plodžinsko nuotrauka

dalyvauti juniorų pakėlimo į seniorus iškilimėse. Tad leiskite pasidalinti mintimis, kurios šį iškilmingą momentą veržiasi į mano protą ir širdį.

"Jis buvo menkas karo vadas karo mokslo prasme, bet jis turėjo tokių būdo ypatumų, kurių net patys didieji karo vada nežinojo: jis nežinojo baimės ir buvo absoliučiai ištikimas savo draugams". Taip markizą de Lafayette, George Washingtono draugą ir vieną žymiausių Amerikos revoliucijos asmenybių, apibūdina istorikai.

Ar jūs pagalvojote, kad kiekvienas jūsų aukščiau minimas Lafayette savęs jau nežinojo savo širdyje? Jūs gal to ir nežinojote, bet aš žinau. Juk ne vieno jūsų čia šią valandą nebūtų, jei jūs nejaustumėte ištikimybės ryšio lietuvių tautai ir neturėtumėte drąsos prisipažinti prie savo lietuviškos kilmės. Jūs nejučiomis sekate savo garbės nario ir Lietuvos patriarcho, Jono Basanavičiaus pavyzdžiu, kuris, didėle savo gyvenimo dalį pragyvenęs toli už Lietuvos ribų, ne vienai akimirksniui neužmiršo savo bočių žemės šauksmo.

Jo įžanginis straipsnis, atspausdintas 1883 metais pirmame "Aušros" numeryje, persunktas tokia meile savogimtajam kraštui, kad jį paskaitęs Vincas Kudirkas pravirko, atsiribo nuo lenkų, į kuriuos nejučiomis buvo palinkęs, ir iki pat mirties milžino energija dirbo lietuvių tautos laisvės idealui. Akcentuodami savo lietuviškąją kilmę, jūs sekate ir kito Neo-Lithuania garbės nario, Petro Vileišio, pėdomis, kuris tebdamas vos dvylikos metų amžiaus berniukas, nepabijojęs pasipriešinti savo sulenkėjusių gimnazijos mokytojų skatinimui savo pavardę pakeisti iš Vileišio į Vileiševič. Likdami ištikimi lietuvių kalbai, jūs neju-

KORP! NEO-LITHUANIA SUSTIPRĖJO DAR 8 NARIAIS

Korp! Neo-Lithuania šventė, įvykusi sausio 11 dieną, Clevelande Šv. Jurgio parapijos salėje, praėjo labai pakilioje nuotaikoje. Korporacijos eilės padidėjo net aštuoniais nariais. Septynios juniorės ir vienas junioras gavo korporacijos spalvas ir tapo pilnateisiais korporacijos nariais. E. Augustinavičiūtė, V. Gatautytė, B. Jociūtė, J. Karaliūtė, N. Kuncaitytė, Ž. Mackevičiūtė, A. Šiaučiušaitė ir R. Gulbinas

metus laiko buvo ruošiami korporacijos tėvūno R. Sakalo ir seniorų metinės sueigos metu buvo pripažinta, kad jie pilnai pasiruošę priimti korporacijos spalvas.

Šv. Jurgio parapijos salė, išpuošta šiais iškilmingai progai, prisipildė korporantais ir svečiais. Ta proga iš Chicago atvyko neperseniausiai persiorganizavęs Neo-Lithuania orkestras, kurio pradžia buvo Cleve-

VISIEMS LIETUVIAMS DAILININKAMS

Lietuvių Am. Menininkų klubas išsiuntinėjo visiems lietuviams dailininkams gyvenantiems laisvame pasaulyje užklauso anketas, kuriose jie prašomi atsakyti ar dalyvaus 1863-1941-1950 m.m. sukilimui ir partizaninėms kovoms atžymėti meno parodoje ir konkurse.

Parodoje gali dalyvauti visi menininkai. Kūriniai privalo būti atsiųsti Čiurliono galerijos vardu iki kovo 31 d. imtinai.

Numatyta skirti trys premijos. Visi kūriniai atsiųsti į šį konkursą bus išstatyti meno parodoje be jokios jūry komisijos tikrinimo. Parodoje jau pasižadėjo dalyvauti dailininkas Pr. Gailius iš Paryžiaus, dail. A. Vaikšnoras iš Clevelando, skulpt. D. Buračas iš Baltimorės ir kt.

Visi dailininkai, norį dalyvauti šioje parodoje, prašomi iki sausio 25 d. pranešti ar jie dalyvaus parodoje ir su kiek kūrinijų. Atsakymus siųsti šiuo adresu: ČIURLIONO GALERIJA, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill., USA

Kūrinį siunčia ar pristato dailininkai savo lėšomis ir priemonėmis, gi grąžina juos Liet. Am. Menin. klubas savo lėšomis. Premijuoti darbai liks Čiurliono galerijos nuosavybė ir Lietuvai atgavus laisvę, jie kaip tremtinių dovana bus padovanoti savo tėvų kraštui.

landė, vadovaujamas korporanto Algio Modestavičiaus.

Iškilmingai sueigą atidarė Clevelando skyriaus valdybos pirm. V. Stankevičius ir savo trumpoje atidarymo kalboje kvietė senesius korporantus palaikyti glaudesnę ryšį su jaunaisiais. Centro valdybos atstovas, R. Stanūnas perdavė centro sveikinimus, linkėdamas ir toliau įtraukti darban tokių puikių korporantų. Iškilmingos sueigos prelegentas, gerai žinomas ne tik Clevelando, bet ir visos Amerikos lietuvių visuomenėi, adv. Julius Smetona pasakė kalbą, kurią talpinaime atskirai. Tėvūnas R. Sakalas atsišveikino su juniorais, primindamas, kad gavimas spalvų nereiškia, kad tikslas jau atsiektas, bet ragino ir toliau aktyviai dalyvauti korporacijos veikimo. Naujųjų korporantų vardu užpasitikėjimą padėjo R. Gulbinas, pabrėždamas, kad korporacijos šūkis Pro Patria yra frašytas jų širdyse.

Iškilmingai sueigai - aktui pasibaigus ir svečiams susėdus prie paruoštų stalų, pakilo scenos uždanga ir kol. Algis Modestavičius pristatė Clevelando visuomenėi Korp! Neo-Lithuania orkestrą. Orkestras, nors ir nevysai pilname sąstate, ne tik kad išpildė visų viltis, bet ir nustebino mūsų jaunimo muzikiniais gabumais. Orkestrui grojant, beveik visos sėdimos vietos prie stalų liko tuščios ir kas nespėjo įsijungti į šokančių tarpą, jautėsi, kaip visų paliktas našlaitis.

Korp! Neo-Lithuania parengimai pritraukia daug studentijos, kurios nuotaika užsikrečia ir vyresnieji svečiai. Taip ir šį kartą -- ar šokant, ar dainuojant, visi jautėsi esą vienoje šeimoje.

Dvi clevelandiečių šeimos kurios nariai priklauso neolituany korporacijai. Stovi iš kairės Andrius Mackevičius su dukterimis Živile, Dalia ir Rūta. Eglė ir Birutė Augustinavičiūtės su Aldona Augustine. V. Plodžinsko nuotrauka

POETĄ FAUSTĄ KIRŠĄ AMŽINYBĖN PALYDĖJUS

Kaip visas laisvasis lietuviškasis pasaulis jau žino, o žinia pasiekė ir pavergtąją tėvynę -- mirė poetas Faustas Kirša.

Ši liūdna žinia žaibo greitumu, jo bičiulių rašytojų ir poetų dėka, aplikė visas JAV. Amžina atils! Faustas amžinai iš mūsų pasitraukė š.m. sausio mėn. ankstyvą sekmadienio rytą. Niekam nebeteko su juo paskutinąją jo gyvenimo minutę pakalbėti ar bent išgirsti jo balsą. Ligoninėn nuskubėjęs poetas Antanas Gustaitis jau jo gyvo neberrado.

Visas Bostonas apsigaubė gedulo skraiste ir ėmė ruošti laidotuvių.

Sausio 7 d. 7 val. 30 min. pradėta paskutinioji, draugų ir gausios Bostono lietuviškosios visuomenės, Faustui Kiršai suruoštoji, nepaprastai iškilminga paskutinė kelionė.

Šermenys pradėti Lubino laidojimo įstaigoje - koplyčioje, Bostone. Vietos lietuviškosios parapijos kun. Klimas, paskutinį kartą atkalbėjo rožančių drauge su gausiai susirinkusiais šermentų dalyviais.

Po to komp. muz. J. Kačinskas pagrojo įvadinę visų tolimesnių ceremonijų sonatą. Iz. Vosiliūnas smuiku grojo Bacho sonatos ištrauką smuikui, visą laiką garbės sargyboje stovint skautams, studentams, rašytojams, poetams, dailininkams, profesionalams, visuomenininkams, organizacijų atstovams, Fausto Kiršos bičiuliams ir draugams.

Visa eilė kalbėtojų, atsiveikindami su poetu pabrėžė jo nepaprastą darbštumą, jo talentą ir ypač jo meilę žmogui, įkvepiant meilę pavergtai tėvynei, pavergtam broliui ir sesei, meilę ir susiklausymą sąvųjų tarpe, pagrindžiant ją pasiaukojančia valia, noru, protu ir estetika.

Šermentų ceremonijų pradžioje vadovas A. Gustaitis perskaitė Lietuvos atstovo prie JAV užuojautą lietuvių tautai ir visai tremtinių bendruomenei ir ypač Lietuvių rašytojų draugijai. Toliau žodį tarė Bostono bendruomenės atstovas, konsulas Šalna, poetas kun. Tėvas Andriekus -- žurnalo Aidai ir Darbininko vardu, rašytojas poetas kun. St. Yla -- ateitininkų vardu, Latvių bendruomenės atstovė, Zarasiškių varduagr. Butkys iš New Yorko, Vilniečių vardu -- inž. Galinis, Skautų atstovas, dailininkų vardu dail. Vikt. Vizgirda ir kt. Išsamų šermentims skirtą žodį tarė poetas Stasys Santvaras -- Lietuvių rašytojų vardu.

Po to Parapijos choras vadovaujamas muz. J. Kačinsko pagiedojo Gruodžio Tėve Mūsų, lotynišką giesmę ir Marija, Marija.

Tuo pirmoji šermentų diena buvo baigta. Visi skirstėsi namo palikę poetą Faustą Kiršą tylutėlį ir, lyg sniegą, išbalusį, pasipuošusį jam suteiktais ordinais, rožančiumi, skęstąjį šermentų gėlėse ir vainikuose.

Rytojaus dieną poetas Faustas Kirša rašytojų ir poetų išnešamas iš Lubino koplyčios ir lydimas apie keturiolika dešimt automobilių, apie devintą valandą, keliauja į parapijos bažnyčią, paskutinį kartą ir jos aplankyti. Čia jį pasitinka kunigų lydimas parapijos klebonas prelatas kun. Virmauskas. Jis atšaukia ir iškilmingasias gedulingas mišias,

pasako trumpą pamokslėlį, pristatydamas poetą Faustą Kiršą Bostono visuomenei, kaip poetą, rašytoją, parapijonį ir uolų kataliką, popiežių Jono XXIII ir Povilo VI idealų vykdytoją ir kvietėją vienybėn, artimo meilei ir tikrajam žmogiškumui. Bažnytinėje ceremonijoje dalyvavo ir du vėlionies draugai poetai -- rašytojai: kun. prof. St. Yla ir tėvas kun. L. Andriekus.

Solo mišių metu, giedojo sol. Povilavičius Č. Sasnauskas Maldą ir lotyniškai Panus Angelikus. Jo sultingas bosas iškilmingoms šv. gedulo mišioms labai tiko.

Kapuose po trumpų apeigų, kurioms vadovavo prelatas kun. Balčiūnas, svečias iš Romos, dalyvaujant būriui kunigų, ir jautraus žodžio tarto poeto St. Santvaro, šermentų komiteto pirmininko J. ir šermentų komiteto pirmininko J. Kapočiaus -- nuskambėjus Lietuvos himno žodžiams palikome

mūsų didįjį poetą gražiaiame smėlio kalnelyje ir šalia naujo kapo, jaunam belapiui klevui -- amžinąją garbės sargybą einant.

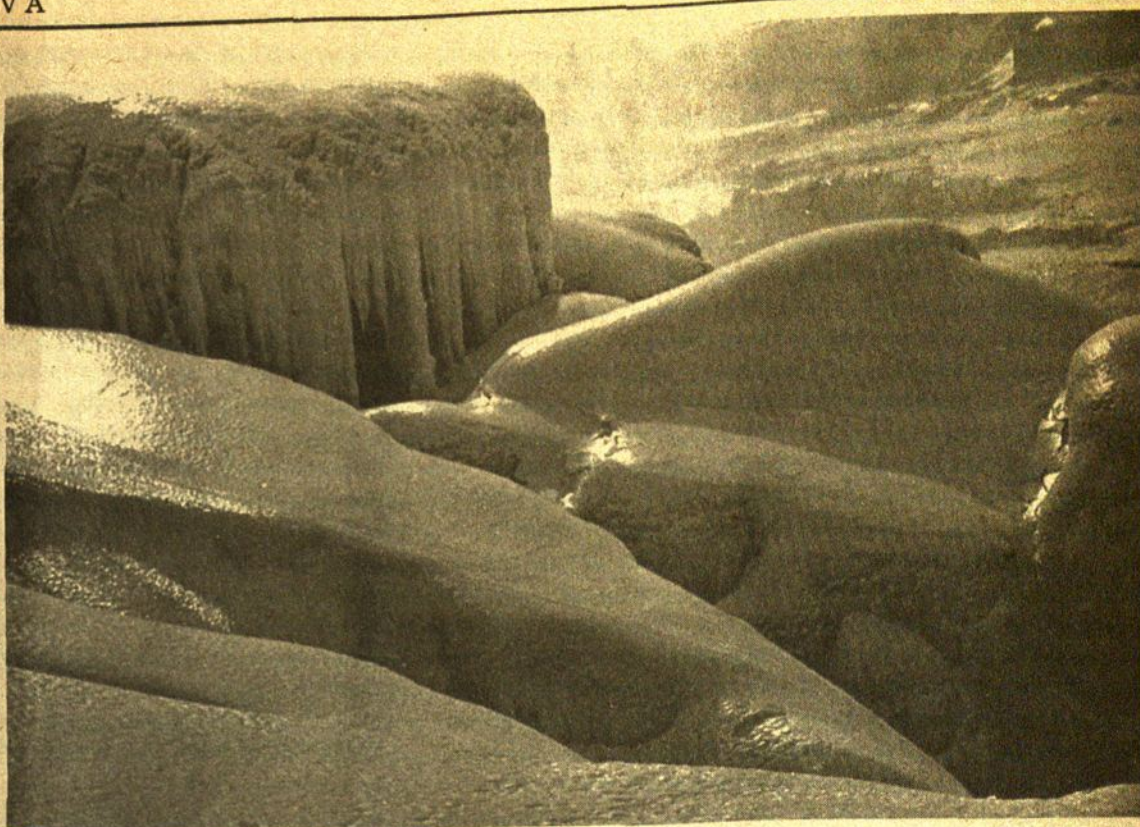
Tenka pabrėžti nepaprastai gražias bostoniškų suruoštas laidotuves, kurioms vadovavo komitetas su J. Kapočium prieškakyje. Tenka pastebėti ir Lubino laidojimo įstaigos gražų patarnavimą.

Į laidotuves, be pačių bostoniškų, kurių per abi dienas reikią skaityti atvyko visi, buvo daug ir iš apylinkių ir artimesnių Bostonui vietovių.

Visos apeigos buvo fotografuojamos, filmuojamos ir Amerikos Balso įrašomos į juostas.

Tariant paskutinį sudiev, tebūnie Tau, poete Faustai Kirša, lengva svetingos šalies žemė, kol vėliavom. iškeltom plazdanti tu atgulsai savo šalies Rasų Kalnely.

Jonas Rūtenis

Vyt. Maželio nuotrauka

ŽIEMĄ PAJŪRYJE...

Šia lietuvių dar negausus būrelis gyvena. Per tą laiką kuopa yra savo lėšomis rėmusi Amerikos ir Lietuvos lietuvių kultūrinius reikalus. Surengusi daug įvairių minėjimų, koncertų ir paskaitų.

Šiemet sausio 25 d. kuopa rengia metinį vakarą su vaidinimo programa. Dramos Sambūrio moterys vaidina vieno veiksmo komediją "Pasaulis be vyrų". Režisuoja Dalila Mackalienė. Dekoracijas paruošė Algis Žalutinas. Režisūros darbe padeda Vlado Gylis ir Kazys Šakys. Scenarijus Baly Mackala. Vaidintojos: Ema Dovydaitytė, Agutė Dūdienė, Giedra Gustaitė, Dalila Mackalienė, Ona Naudžiuvienė, Jonė Pėterienė, Danutė Vebeliūnaitė.

Ona Naudžiuvienė

Jonė Pėterienė

Danutė Vebeliūnaitė

Vaidinimo pradžia 3 val. 30 min. popiet, šv. Kazimiero parapijos salėje. Po vaidinimo šokiai, valgiai ir baras. Pietūs parapijos svetainėje duodami nuo 12 val. Los Angeles ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti.

* JANINA IR GEDIMINAS RUKŠĖNAI, neseniai atsikėlę gyventi iš Montrealio, sausio 12 d. dalyvavo SLA 75 kuopos susirinkime.

* ALGIRDAS BOREIŠIS, SLA 75 kuopos pirmininkas, išrinktas kuopai atstovauti Tautinių namų bendrovėje.

* JUOZAS MASONAS po operacijos gydomi savo namuose, Pasadena, Calif.

* KLEOFAS JURGELIONIS, rašytojas ir poetas, buvęs SLA Tėvynės bei kitų laikraščių redaktorius mirė gruodžio 24 d. Riverside, Calif. Laidotuvis dalyvavo būrys SLA narių ir los-angeliečių rašytojų. Susivienijimo vardu laidotuvių koplyčioje su Kleofu Jurgelioniu atsiveikinant kalbėjo Marijona Aftukienė, o rašytoja Petronėlė Orinitaitė perskaitė mirusiojo poeto eilėraštį. Dr. P. Lumons kalbėjo senosios išeivijos vardu. Rašytojų draugijos vardu atsiveikino Bernardas Brazdžionis ir Alė Rūta. (kl)

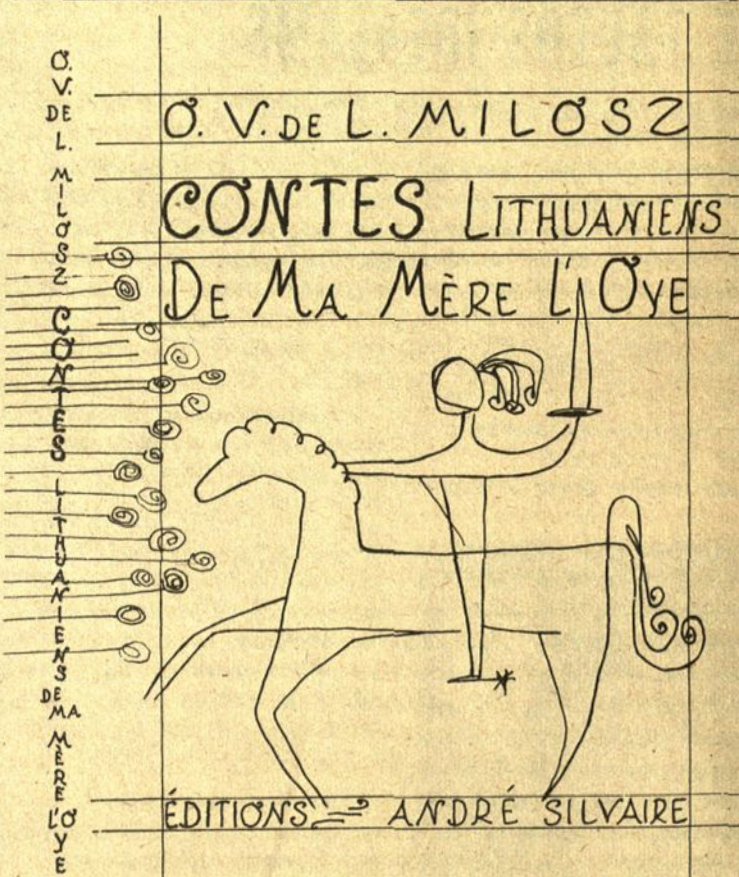
* LOS ANGELES, CALIF -- Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybė ruošia kongresmano Glenard P. Lipscomb (R. - Calif.), rezoliucijų Lietuvos laisvinimo reikalui pradininko, viešą ir iškilmingą pagerbimą, kuris įvyks 1964 metų vasario mėn. 15 d., šeštadienį, 7 val. vakare, puošniame Sheraton - West viešbutyje (Regency salėje), 2965 Wilshire Blvd., Los Angeles mieste. Be kongresmano Glen Lipscomb, šio iškilmingo pagerbimo pietuose dalyvaus eilė kitų žymių ir įtakingų amerikiečių. Iškilminguose pietuose ir pagerbime galės dalyvauti visi, kurie tik norės.

Šis kongresmano Glen Lipscomb pagerbimas įvyks Vasario 16-sios minėjimo išvakarėse. Los Angeles mieste įvykstančiame minėjime (vasario 16 d.) pagrindiniu kalbėtoju bus prof. dr. Pranas Padalis, kuris taip pat dalyvaus kongresmano Glen Lipscomb pagerbime ir tarš žodį.

Bilietus į šiuos iškilmingus pietus ir pagerbimą galima užsisakyti, rašant: Rezoliucijoms Remti Komitetas, Post Office Box 77048, Los Angeles, California, 90007. Bilieto kaina viename asmeniui \$7.00. Bilietus galima taip pat įsigyti, kreipiantis į bet kurį Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybės narį.

IT.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Prancūzijoje Andre Silvaire leidykla, 20 rue Domat, Paris 5, liuksusiniai išleido mūsų mirusio poeto O.V. de L. Miłosz knygą CONTES LITHUANIENS DE MA MERE L'OYE, kurios aplanką piešė Paryžiuje gyvenęs skulptorius Antanas Mončys. Knygoje yra 13 lietuviškų pasakų, kaip Sigutė, Eglė žalčių karalienė, Alvytė ir kt.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

SLA 75 KUOPOS VEIKLA

Sausio 12 d. Tautiniuose namuose SLA 75 kuopos narių susirinkime kuopos vadovavimą perėmė nauja valdyba: pirm. Algirdas Albertas Boreišis, vicep. Leonas Jasiukonis, sekr. Adelė Nausėdienė, išd. Feliksas Collins, išd. globėjos Marijona Aftukienė ir Isabelė Simokienė, fin. sekr. Kazys Januta, organizatorius Petras Žilinskas, daktaras kvotėjas Dr. W. Grasska.

Naujus Metus kuopa pradėjo turėdama 253 narius. Per 1963 m. mirė šie nariai: Juozas Bulota, Ona Račkienė, dr. Kazys Labanas, Kazys Lukšys. Naujai į kuopą įstojo bei iš kitur persikėlė 16 narių.

SLA centro mokesčių surinkta \$5086.83. Iš SLA centro pomirtinėmis, pašalpomis ir kitomis au-

komis gauta \$2758.76. Kitos kuopos sąskaitos siekia \$1659.15. Viso kuopos kasos apyvarta, pagal finansų sekretoriaus knygas, per metus buvo \$9504.74.

Parengimų 1963 m. kuopa surengė: du vaidinimus ir pikniką. Iš parengimų pelno 100 dolerių paskirta Tautiniams namams, įstojant į juos dalininku; paskolinta 25 doleriai namų remontui paskolos; paaukota 10 dolerių tautinių šokėjų ansambliui; 50 dol. paaukota Amerikos Lietuvių Tarybai.

Sausio 12 d. susirinkimas nutarė paskirti 25 dolerius Lietuvių Komitetui Pasaulinei Parodai New Yorke.

METINIS PARENGIMAS SU VAIDINIMU

SLA 75 kuopa Los Angeles mieste įsteigta 1905 metais, kai

Ema Dovydaitytė

Agutė Dūdienė

Giedra Gustaitė

Dalia Mackalienė

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

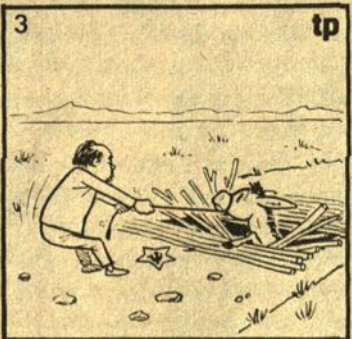
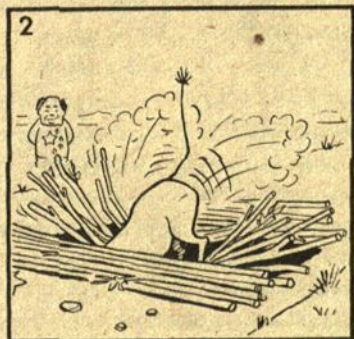
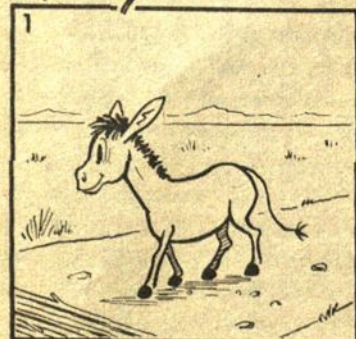
2439 W. 69 St., Chicago Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis nei kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

Pinky

Prezidentas A. Smetona tremtyje

1940 m. birželio 15 d., po Kremiaus ultimatumo, prezidentūroje vėl buvo susirinkę beveik visi ministrai, nors jokio posėdžio nebuvo. Didžiojoje salėje ir mažame salone vaikščiojo, kalbėjosi, tarėsi. Visi buvo labai susirūpinę. Bet labiausiai susirūpinęs buvo pats Respublikos Prezidentas A. Smetona. Jis atrodė išvargęs. Labai daug rūkė. Prezidentas atrodė ne tik suvargęs ir susirūpinęs, bet ir labai prislėgtas. Galima suprasti ką turėjo pergyventi tas didelis Lietuvos Tautos patriotas. Be visus lietuvių slegiančio skausmo, jį dar turėjo slėgti ir valstybinės atsakomybės našta.

Besikalbant buvo atneštas naujas Urbšio pranešimas iš Maskvos, kad tą pačią dieną Kauno aerodrome lėktuvu nutūpsias nepaprastas Kremiaus įgaliojtinis Dekanazovas, su kuriuo teks derėtis dėl naujosios Lietuvos vyriausybės sudarymo. Sužinojęs Sovietų ultimatumo Lietuvos vyriausybei sąlygas, Prezidentas Smetona jautėsi, jog jis negalės vykdyti savo konstitucinių pareigų. Jis bijojo, kad bolševikai išnaudos jo buvimą pateisinti savo kėslams Lietuvoje. Jis buvo įsitikinęs, kad geriausia išeitis -- išvykti užsienį ir ten tęsti kovą prieš Sovietų Sąjungos okupaciją.

Apie 3 valandą atskubėjo adjuventas ir susijaudinęs pranešė, kad Ukmergės plentu iš Gaižūnų poligono artėja į Kauną rusų tankai. Ta staigmena patvirtino Prezidento nusistatymą vykti užsienį. Ministras pirmininkas Antanas Merkys turėjo perimti valstybės vadovavimą, nors faktinai Smetona jau buvo priėmęs jo atsistatydinimą. Smetona pasirašė atitinkamą dokumentą, pasiremiant Konstitucijos 71 straipsniu. Dokumentą taip pat pasirašė Merkys, kaip ministras pirmininkas, ir birželio 16 d. jį paskelbė "Vyriausybės žiniuose".

Pavakary Prezidentas Smetona, sykiu su šeima ir keliais aukštais valdininkais išvažiavo iš Kauno automobiliu ir pasuko Vokietijos pasienio link. Kai Prezidento grupė pasiekė valstybės sieną, pasienio policijos punktai buvo gavę nurodymą sulaikyti pabėgėlius. Tačiau pasienio policijos kpt. V. Tiknys paskambino į Karaliaučių ir paprašė leidimo Respublikos Prezidento grupę praleisti per sieną. Po dviejų valandų buvo gautas sutikimas praleisti pabėgėlius. Birželio 16 d., brėkstant, Smetonos grupė peržengė sieną. Gestapas tuojau juos internavo ir sekančią dieną nuvežė į Karaliaučių.

Smetonos išvykimas sudarė

ALGIRDAS BUDRECKIS

netikėtą teisišką problemą bolševikams. Sovietų įgaliojtinis Dekanazovas, kuris Kauną atskrido birželio 15 d. po pietų, negalėjo priversti Prezidento pasirašyti dokumentus, kurie pateisintų, pagal Lietuvos konstituciją, bolševikų priėmimus pakeitimus Lietuvoje. Dabar Dekanazovas negalėjo priversti Smetonos

sai ne tik nustebintas, bet ir giliai įžeistas Smetonos elgesiu. Girdi, jis negalėjęs suprasti pasitikėjimo Sovietų Sąjungai stokos. Niekas Maskvoje to netikėjęs, nes, girdi, Sovietų vyriausybė davusi žodį, jog ji nenorinti grąžinti Lietuvos nepriklausomybei, ir ji nenorinti kištis į vidaus reikalus.

Peržiūrėjęs padėtį, Dekanazovas rado ją teisiškai neprimestiną, būtent: A. Smetona savo

Komunikato autoritetas neiškus. Trečia, Prezidento paskirtas ministrų kabinetas neturėjo teisės pašalinti tautos atstovų išrinkto prezidento. Ketvirta, nebuvo pagrindo skelbti, kad Smetona negrįš iš užsienio ir nevykdys pareigų. Krašte nebuvo įvykusi revoliucija, kuri sudarytų naują teisinę situaciją. Sovietų vyriausybės agentų ir bolševikų pakalikių veiksmai nesudarė tarptautinės teisės atžvilgiu revoliucinės padėties.

Be to, komunikatas išvardino teises, kurių Respublikos Prezidento pavaduotojas neturėjo autoriteto pasisavinti, nes Respublikos Prezidento pavaduotojo galios buvo Lietuvos konstitucijos 71 straipsnio ribotos. 71 mas straipsnis nustatė sekančią kompetenciją:

-- Respublikos Prezidentui sergant arba esant užsienyje, jį pavaduoja Ministras Pirmininkas. Pavaduodamas Ministras Pirmininkas atlieka už Respublikos Prezidentą jo galios veiksmus.

Turiny aiškiai nurodo, kad Respublikos Prezidento pavaduotojas tik gali atlikti Respublikos Prezidento paprastas pareigas, jei pastarasis sergas ar esąs užsienyje. Neabejotina, kad Prezidentas Smetona neperdavė pavaduotojui Ant. Meriui autoriteto nuolat eiti jo pareigas.

Birželio 22 d. Berlynas pranešė Sovietų Sąjungos ir Lietuvos vyriausybėms apie Smetonos internavimą. Tačiau jokia ekstradicinė byla nebuvo iškelta. Bolševikai ėmė puldinti Smetonos asmenį. Liepos 18 d. jie Smetoną apkaltina valstybės banko turto išvežimu. Vidaus reikalų ministerija liepos 25 d. paskelbė, kad Smetonos ir 46 kitų pabėgėlių nuosavybės bus konfiskuojamos, jei jie nesugrįš į Lietuvon keturių savaitių bėgyje.

Vokiečiai leido Smetonai su šeima persikelti į Berlyną. Gyvendamas netoli Augenburgo liepos mėn. Smetona pradėjo rašyti savo atsiminimus -- "Lietuva prieš mirštamą pavojų".

Smetona norėjo keliai ilgiau pasilikti Europoje, arčiau Lietuvos, bet kadangi jo buvimas Vokietijoje grąsino komplikuoti sovietų - nacių santykius, nedrągiška vokiečių vyriausybė priverstė jį greičiau iš Vokietijos išvykti. Smetona gavo diplomatinę vizą rugsėjo 16 d. važiuoti Šveicarijon, 1940 m. rugsėjo 19 d. kartu su žentu, kapt. Aloyzu Vališiu išvyko į Berną. Žmona ir dukter pasiliko Berlyne, nes dukters sveikata neleido keliauti.

Berne Smetona parašė atsiminimų pluoštą -- "Nuo Mozūrų ežerų ligi Šveicarijos". Būdamas Šveicarijoje Smetona pagalvojo, kad jis geriau galėtų tęsti Lietuvos nepriklausomybės kovą atvykęs į Ameriką. Pagal planą Smetona numatė išplaukti į Pietų Ame-

riką ir iš ten, gavęs leidimą, įvažiuoti į JAV. 1941 m. vasario 14 d. Smetonos šeima atplaukė į Rio de Janeiro Brazilijoje.

1941 m. kovo 10 d. Smetona atplaukė į New Yorką. Jis tuojau pradėjo Lietuvos vadavimo akciją, važinėdamas po Ameriką, lankydamas lietuvių kolonijas. Balandžio 1 d. Washingtone jis vizitavo JAV valstybės sekretorių Sumner Welles; balandžio 18 d. lydima Lietuvos pasiuntinio P. Žadeikio, Smetoną priėmė privatioje audiencijoje JAV Prezidentas Franklinas D. Rooseveltas. Smetona pareiškė padėką Rooseveltui už JAV valdžios nusistatymą prieš tautų prievartavimą ir už Lietuvos okupacijos nepripažinimą.

1941 m. gegužės 4 d. Chicago burmistras Eduardas Kelly iškilmingai priėmė Lietuvos Prezidentą, pareiškdamas:

-- To President Smetona we offer the solemn pledge of our continuing resistance to the oppression that snatched liberty from Lithuania...

Smetona apėmė visas didesnes lietuvių kolonijas: New Yorką, Newarką, Elizabethą, Philadelphiją, Baltimorę, Pittsburghą, Detroitą, Clevelandą ir t.t. Visur jis ragino Amerikos lietuvius stoti į Lietuvos vadavimo darbą.

Smetona buvo numatęs įsikurti Washingtone, Lietuvos pasiuntinybės rūmose. Tačiau tam pasipriešino Žadeikis. Smetona rado prieglobstį J. Bachuno Tabor Farmoje.

VIRŠUJE: Prezidentas Antanas Smetona, atvykęs į Ameriką, buvo iškilmingai priimtas Chicago lietuvių.

Ilgainiui, 1942 m. gegužės mėn. Smetona apsigyveno pas sūnų Juilij. Jis ir čia energingai ėmėsi lietuviško veikimo. Jis rašė spaudoje, buvo pradėjęs rašyti didelį veikalą apie Lietuvos sienas "Lithuania propria". Taipogi, jis ketino rašyti pilnesnius savo atsiminimus.

Jis dažnai sakydavo prakalbas, kuriose ragino vakarus panaikinti agresiją Europoje, užklupusią Lietuvą. Jis buvo Atlanto Chartos tvirtas šalininkas. 1943 vasario 16 d. proga Chicagoje jis pabrėžė, kad Atlanto Charta reiškia tautom, ypač mažom, k. Magna Charta reiškia anglams arba ką žmogaus teisių deklaraciją prancūzams.

Tačiau ne visuose Amerikos lietuviuose jo veikimas rado pritarimo, ne visi norėjo kartu su juo dirbti Lietuvos išlaisvinimo darbą. Pritaria Smetonos idėjoms lietuvių sukūrė Lietuvai Vaduoti Sąjunga, su kuria Smetona ir dirbo iki pat savo mirties.

Smetona, kaip Lietuvos Respublikos Prezidentas tremty, dar galėjo daug padėti Lietuvos išlaisvinimui po karo, tačiau likimas kitaip nulemė. 1944 m. sausio 9 d. sulaukęs, 69 metų amžiaus, Smetona mirė. Oficialiai buvo nustatyta, kad jo mirties priežastis

(Nukelta į 6 psl.)

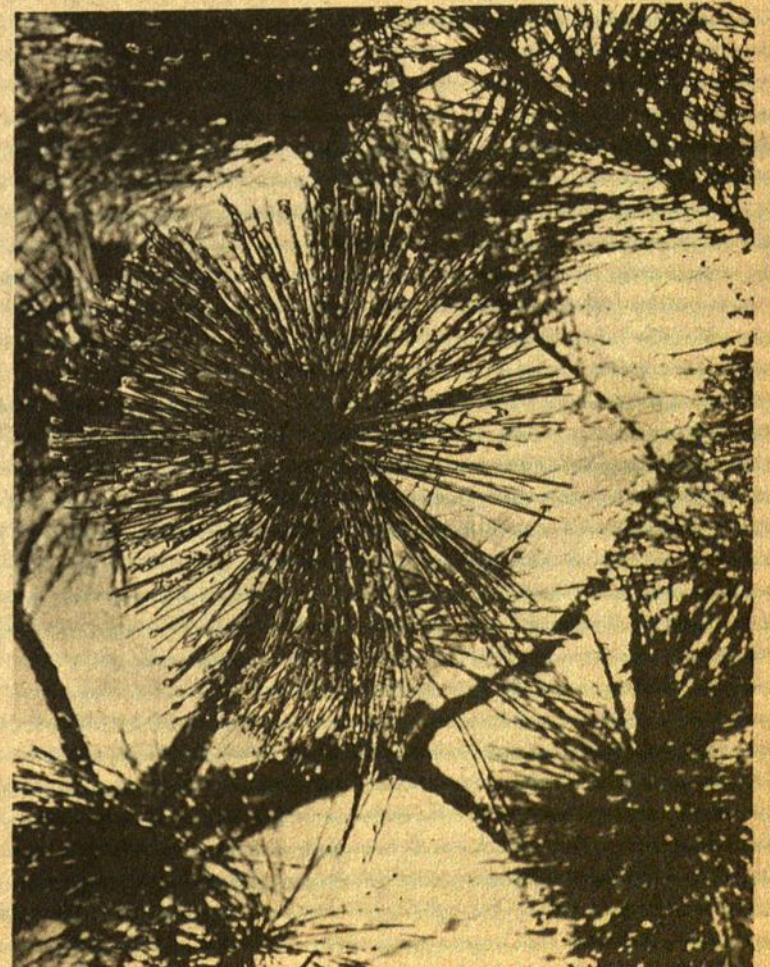
Prezidentas Antanas Smetona, 1943 m. lankantis Elizabethe, su šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonu kun. Simonaičiu.

atsistatydinti ir užleisti vietą Maskvos pataikūnui J. Paleckiiui. Kas būtų atsitikę jei Smetona būtų pasilikęs Lietuvoje? Tikriausiai jo likimas būtų buvęs toks pat, kokio sulaukė Estijos ir Latvijos prezidentai. Tuoj pat po bolševikų anplūdžio Estijos prezidentas Paets ir Latvijos prezidentas Ulmanis buvo ištremti į Sovietiją. Net ir čia bolševikai negalėjo apsieiti be šunybių. Sovietų ministeris Rygoje paklausė Ulmanio, kur jis pageidautų būti ištremtas: Sovietų Sąjungon arba Vakaruosna. Nors Ulmanis pasirinko Šveicariją, jisai buvo išgabentas į Sovietiją.

Pašnekesy su prof. V. Krėve, Dekanazovas nusiskundė, kad ji-

veiksmu panaikino teisę kam nors eiti Respublikos Prezidento pareigas. Dekanazovas turėjo suformuluoti Eltos komunikatą, kuriame pareiškama, kad, įvertinama dabartinės sąlygos, Lietuvos vyriausybė skaito Smetonos išbėgimą kaip atsistatydinimą. Einant Lietuvos konstitucijos 72 straipsniu, esamas ministras pirmininkas vykdys Respublikos Prezidento pareigas.

Šio "dokumento" teisėtumas abejotinas. Pirmia, komunikatas buvo paskelbtas laikraščiuose, o ne "Vyriausybės žiniuose", kaip įstatymų reikalaujama. Antra, ministrų kabinetas nebuvo nusprendęs, kad Smetonos išvykimas skaitomas atsistatydinimu.

ŠALČIO PAPUOŠIMAI...

Alg. Kezio, S.J., nuotrauka

Praejusiems metais gruodžio 7 d. Neries klubo šachmatų sekcija Chicagoje buvo suruošusi žaibo turnyrą, kur Illinois meistris Povilas Tautvaišas davė simultaną.

SVARBESNI 1963 MŪSŲ

ŠACHMATŲ ĮVYKIAI

K. MERKIS

Apžvelgdami gana gyvą lietuvių šachmatininkų metų veiklą, matysime jog yra pelnyta nemaža garbės lietuvių vardui įvairiose šalyse.

FIDEs tarptautinių meistrių sąrašas du lietuvių: vilnietis Vladas Mikėnas, žymimas -- Sovietų Sąjunga ir Povilas Vaitonis -- Kanada.

Pasaulio koresp. p-bių baigė, kurioje rungiasi 13 atrinktųjų, be pralaimėjimo eina Romanas Arlauskas, P. Australija, su 4 1/2:1 1/2 tš., priešaky Sovietų čempiono Borisenko (5:3), Arlauskas įveikė Coolen, Belgija, Salm, Australija ir didmeisterį Landquist, Švedija. Su dr. Bergeraser, Prancūzija, Nyman, Švedija ir Borisenko, Sov. sužaidė lygiomis. Arlauskas jau išpildė normą tarptautinio meistro vardui gauti. Jei jis nepablogins padėties likusiose 6 partijose, liks su viltimi pasiekti didmeistro normą!

Adelaidės tarpklubinėse, vietos Vytis metų pabaigoje pateikė malonią žinią, Vytis -- Adelaidės čempionas! Lentelė tokia: 1. Vytis 42 1/2 2. Norwood 38 3. Caissa 36 4. Matisons (latvų) 34 1/2 tš., toliau Universiteto I, Adelaidės ir universiteto

II. Vyties komandai buvo įteiktas "Geo Chinley Shield", skirtas Pietų Australijos komandai nugalėtojai. Skydą įteikė generolas R. N. L. Hopkins. Tais Vytis, Adelaidės ir Pietų Australijos meistris!

Vyties šachmatininkams vadovauja P. Lukošius, II komandos kap. inž. M. Pocius, III -- R. Umberis.

Vyties II užėmė B kl. varžybose ketvirtą vietą iš 13 komandų. Vyties III -- trečią vietą C klasėje iš 16 komandų, be pralaimėjimo. 1. Victoria 53 1/2 2. P. B. D. 53 3. Vytis 52 1/2 tš.

JAV. Čikagietis Povilas Tautvaišas Illinois p-bes sukoręs 7-1 tš. (98 dalyviai, 12 meistrių!). Šeštą kartą Tautvaišas pasipuošė Illinois titulu. Vasaros metu Povilas laimėjo Fox Valley turnyrą, Aurora, Ill., sukoręs 5:0 tš. Kiti čikagiečiai Viktoras Palčiauskas ir Kazys Jankauskas pasižymėjo JAV atvirose p-bėse. Pirmasis dalinosi penktą vietą ir antrasis dešimtą iš 266 dalyvių! Šiose pirmenybėse dalyvavo 8 čikagiečiai. Gražu!

Kazys Škėma iš Detroito, Mich. su dr. P. Poschel pasidalino antrą vietą Motor City p-bėse, Detroito.

Gediminas Šveikauskas baigė antruoju Bostono p-bėse, įveikęs žymiausią N. Anglijos meistrį John Curdo.

Dr. Algirdas Nasvytis Clevelande laimėjo USCF "Ratingo" turnyrą surinkęs 12 1/2:1/2 tš! Kitam Clevelando (Helmsmorial) turnyre jis dalinosi antrą vietą. Stasys Makutėnas dalinosi antrą vietą Indiana p-bėse. Adolfas Butkys laimėjo I v. savo grupėje Greater Reading CC, Pa. V. Žukaitis žaidė Daytono rinktinėje.

N. Yorko baltiečių turnyre iš lietuvių geriausiai pasirodė A. Šukys, Edv. Staknis ir R. Adomaitis. So. Bostono lietuvių pil. d-jos komanda dalyvauja Bostono Met lygos aukščiausioji klasėje. Komandos kapitonas Algis Makaitis, Harvardo Univ. studentas, sukorė 6 taškus (iš 10) prieš Bostono ekspertus.

Kanados pirmenybėse dalyvavo Povilas Vaitonis iš Hamiltono. Jo geresnes keturias partijas talpina Canadian Chess Chat.

Ignas Žalys ir V. Žižys buvo

Praejusių šeštadienį Detroito pasirodė Antro Kaimo veiklus jaunimo scenos sambūris. Jopasirodymo metu Detroito ir Windsor visuomenė užpildė Lietuvių Namų parngimo salę. Ypač gausiai atsilankė mūsų jaunimas. Iš tikrųjų, Antras Kaimas, buvo sutiktas ir palydėtas trykstančiais juokais ir katutėmis. Tai įrodymas jog A.K. pasirinko populiarų teatrines veiklos kelią. Jis savo gausioje programoje palietė gana daug lietuviškojo ir amerikoniško gyvenimo reiškinių.

Nebūdamas teatralu ir neįsiskandamas A.K. veikloje kriešeliu, galiu išreikšti žiūrovų nuotakas. Atsilankiusieji nebuvo apvilti. Jie atsigavino nuo širdžių juokais. Reikia sveikinti jaunimą, pasiryžusį tęsti pradėtą darbą. Linkėtina aplankyti visas lietuviškas kolonijas. Tik gal reikėtų išvalyti kai kuriuos nereikalingus rusiškus išsireiškimus.

Kai kurie vaizdėliai buvę nepaprastai puikiai pavaizduoti, kiti -- reikalingai dar apšlifavimo, tekstų patikslinimo ir apvalymo. Vaidybiškai A.K. sambūris geras. Linkevičiūtė su savo galinę ir gražiu balsu buvo tikra pažiba ir susilaukė nuoširdžių katutėjų.

Kai palygini A.K. pavaizduotus gyvenimo įvykius suamerikoniškais -- matytis televizijoje, gausi įspūdį, kad A.K. juos daug geriau atlieka. Su unių vaizdėliu

geriausi lietuvių komandos žaidikai, Montrealio tarpklubinėse varžybose. Lietuviai su Club de Echecs pasidalino I-II vietas. Dėl titulo varžėsi 12 komandų. Kanados "ratinge" V. Žižys žymimas šeštuju ir P. Vaitonis atstuntoju Kanados žaidiku. I. Žalys žaidė Quebeco rinktinėje (II lenta), kuri laimėjo Kanados koresp. šachmatų meistrystę.

Yra ir taisytinų reikalų. Per mažas skaičius lietuvių dalyvauja viešose varžybose. Latvian šiuo atžvilgiu daug veržlesni. Nedaug dėmesio skiriame jaunimui, mūsų prieaugliui. Neįstengiamė įkurti šachmatų vienetų Clevelande, Los Angeles, Baltimorėje ir kt. lietuvių didesnėse kolonijose.

ANAPUS UŽDANGOS. Vilnietis Vladas Mikėnas 1963 m. žaidė Sovietų rinktinėje prieš Jugoslaviją, įveikdamas didmeisterį dr. P. Trifunovičių, su kitu -- S. Gligoričiu sužaidė lygiomis. Maskvoje įveikė didmeisterį A. Toluščį ir trim krais baigė lygiomis (Polugajevskiu, Vasukovu ir Suetinu). Lietuvos rinktinė su Latvija sužaidė lygiomis 17:17, tačiau spartakidos varžybose Maskvoj atsisotjo XIII v., įveikusi tik Turkmeniją (dukart), Kazachiją, Tadžikiją ir Kirgiziją. Iš pavienių žaidikų čia pasižymėjo Česnauskas ir Štendelytė, surinkę po 6 tš. iš 8 galimų. Moksleivių varžybose Volgograde 1 vietą laimėjo tarp I lentos žaidikų kaunietis A. Butnorius. Inž. D. Lapienis laimėjo Vilniaus p-bes priešaky Višomirskio ir I. Vistaneckio. Jaunųjų rungtynes prieš 50 lentų laimėjo Vilnius įveikęs Kauną 30:20.

A.K. galėtų išeiti į amerikonių sceną.

Jei A.K. turės laiko ir noro gyvuoti ilgesnį laiką, jis bus laukiamas visose lietuvių kolonijose. Tik reikės antrą kartą vaizduojant vis papildyti naujais vaizdėliais iš lietuvių ir amerikiečių gyvenimo. O tokių vaizdų, kurie nešų juoką ir nervų atsipalaidavimą niekad nepristigs. Baigdamas savo pastabas, galiu išreikšti daugumos dalyvių nuotakas, jog atsilankiusieji buvo patenkinti ir norėtų dar kartą A.K. matyti.

Ta proga padėka priklauso Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Detroito skyriui, kuris pakvietė Antrojo Kaimo sambūrį į Detroitą. Jaunimas po vaidinimo gražiai pasižokė ir ramiai išsiskirstė. Reikia pastebėti, kad A.K. vasario 1 dieną aplankys Clevelandą ir ten nusineš daug gražaus humoro. Atsilankiusieji nebus apvilti, o negalintieji dalyvauti gailės.

A.M.

DŽIUGŲS PIRMIEJI ŽINGSNIAI

1963 m. rudenį Detroito pirmiesčiuose (Dearborn, Livonia, Redford) gyvenę lietuviai nutarė steigti savo gyvenamoje apylinkėje šeštadieninę liuanistikos mokyklą. Kaip tarė, taip ir padarė. Tuoj buvo išrinktas organizacinis komitetas, kuris surado mokyklai patalpas, o kiek vėliau buvo išrinktas ir tėvų komitetas, kuris surado mokytojus. Mokykla pradėjo darbą praėjusiais metais rugsėjo 14 d. Redfordo valdiškos mokyklos patalpose. Mokyklą lanko 43 mokiniai. Veikia I, II, III, IV, V ir VII sk. Joje dirba patyrę pedagogai: K. Gricius, M. Tyllas, tautinių šokių grupės šilainė vadovė G. Gobenė, E. Bavaras ir kun. Dagilis. Naująja mokykla patenkinti tėvai ir vaikai. Tėvai džiaugiasi, kad turi arti savo namų ir švariame rajone mokyklą, kur nėra vaikams jokio pavojaus, o vaikai džiaugiasi gavę ne tik puikias klases, bet didžiulę sporto aikštę ir salę, kur pertraukų metu gali laisvai pažaisiti.

Kiek teko patirti, mokykla daugiausia rūpinasi tėvų komitetas, kurį sudaro: V. Vizgirda, D. Arlauskienė, dr. K. Karvelis, dr. B. Kietys ir D. Vėlavienė. Mokykla pavadinta Dr. Vinco Kudirkos vardu.

Praėjusiais metais gruodžio 22 d. Dr. Vinco Kudirkos šeštadieninė liuanistikos mokykla lietuvių vėteranų salėje pasirodė viešumai, suruošdama Kalėdų eglutę, į kurią sugūžėjo lygiai 100 mokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus lietuviukų. Eglutės programą pradėjo tėvų komiteto pirm. V. Vizgirda, visiems linkėdamas linksmy Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų. Mokyt. M. Tyllas trumpai ir vaizdžiai apibūdino Kalėdų švenčių prasmę. Toliau perėmė iniciatyvą patys mokiniai, deklamodami eilėraščius, dainuodami dainas, giedodami kalėdines giesmes, šokdami tautinius šokus ir žaidimus. Programa buvo trumpa, gyva, nevarginanti.

Pagaliau visų vaikučių džiaugsmui į salę įžygiavo Kalėdų senelis, kurio vaidmenį atliko J. Mitkus. Jis papasakojo vaikučiams savo kelionės įspūdžius, apdovanojamas dovanėlėmis.

Pasibaigus programai, tėvai,

'Antrajam Kaimui' iš Detroito išvykus

vaikai ir mokytojai kartu susėdė prie stalų ir tyliai, lyg Kučijų naktį vienos šeimos nariai, pradėjo užkandžiai ir gerti kavutę....

K. Jurgutis

PIRMOJO PUSMEČIO UŽBAIGA

LB Detroito Lituanistinė Šeštadieninė mokykla pirmąjį 1963/64 m.m. pusmetį baigia sausio mėn. 25 d. šeštadienį. Tėvams iš anksto apie tai žinotina, nes norima, kad kuo daugiau jų susidomėtų vaikų liuanistinių pažangumų, kad susidarytų tikresnį vaizdą apie savo vaikų atliekamą darbą mokykloje. Todėl visi tėvai prašomi tą dieną atvykti į paskutinę pamoką, kuri prasidės 12 val. 30 min. ir baigsis 1 val. 10 min. Ta proga per paskutinę pamoką, kurios metu mokiniams bus įteikti semestriniai pažymėjimai, bus atžymėti ir pažangieji mokiniai. Suprantama, kad yra ir tokių mokinių, kuriems reikalinga tėvų pagalba ruošiant pamokas. Todėl, kad išvengus nesusipratimų ir užmetimų, kad iš anksto nežinota

apie vaikų liuanistinį reikiamą lygį, tėvai prašomi su mokytojais išsiaiškinti čia pat pusmetį užbaigiant. Po pusmečio dar ne vėlu atitaistyti ir mokslo metus galima sėkmingai baigti, jeigu bus rimtai dirbama su reikalinga parama bei priežiūra.

Linkėdamas tėvams, kad visi vaikai šiais mokslo metais baigtų sėkmingai savo skyrius ir būtų perkelti į aukštesnius, prašau ir tėvų parodyti didesnę susidomėjimą tuo reikalu. Visi yra laukiami ir pageidaujami. Tėvai prašomi palaikyti glaudesnę kontaktą su mokytojais ir mokykla. Tenebūna jokių nesusipratimų mokslo metus užbaigiant, nes dabar dar ne vėlu to išvengti.

Mokyklos vedėjas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

GRAMERCY SHIPPING CO.

ISTEIGTA 1947 — TURINTI MASKVOS USSR VNESPO-SYLTORG LEIDIMĄ — TURINTI DEPARTMENT OF BANKING AND INSURANCE (USA) LEIDIMĄ IR DRAUDIMĄ.

BE MUITO DOVANOS I USSR: Siuvamos mašinos, automobiliai, dviračiai, šaldytuvai, skalbimo mašinos ir daug kitų.

MŪSŲ SKANIŲ IR AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO PRODUKTŲ SIUNTINIAI. SIUNTINYS "R" įkainuotas \$36.75.

1 svaras degintos kavos, 1 svaras Cacao, 1 sv. šokolado, 2 sv. virimui alyvos, 2 sv. cukraus, 2 sv. ryžių, 1 sv. sūrio, 2 sv. rūkytų lašinių, 2 sv. rūkyto kumpio, 2 sv. džiovintų vaisių.

AUKŠTOS KOKYBĖS MEDŽIAGOS

Reikalaukite mūsų sąrašų.

Gramercy - N. Y.

118 EAST 28th ST., Nr. 906 NEW YORK 16, N. Y.

New York telephone MU 9-0598

Atidarytas darbo dienomis 9-5:30, šeštad 10-1, sekmadienį uždaryta.

PINIGAI Į USSR

Pilnai garantuotas pristatymas per dvi savaites. Pilnai išmokama. Gavėjo pasirašyti kvitai.

Kursas: 9 rubliai už \$10. Už patarnavimą mokestis iki

\$35.00 — \$3.50.

Virš \$35.00 — 10%.

Gramercy - N. J.

744 BROAD ST., Nr. 925 NEWARK, NEW JERSEY

Siuntiniai ir pinigai siunčiami į Vak. ir Rytų Vokietijas, Lenkiją, Rumuniją, Vengriją, Čekoslovakiją ir kitur.

Prezidentas

A. Smetona...

(Atkelta iš 5 psl.)

mi buvo užtroškimas dujomis, kilus gyvename name gaisrus.

Smetonos netikėta mirtis sujaudino lietuvių visur, net pavergtoji Lietuva sužinojo apie tai. Sausio 11 d. Lietuvos ministeris Washingtone P. Žadeikis kreipėsi į JAV Valstybės Departamentą gauti leidimą palaidoti Smetoną Arlingtono kapinėse iki karo pabaigos. Lietuvos pasiuntinybė negavo pozityvaus atsakymo.

Antano Smetonos testamentu galime skaityti šiuos jo žodžius, kuriuos jis pasakė 1944 sausio 2 d. atvykusiems į su naujais metais pasveikinti lietuviams: "Reikia eiti visokiais keliais prie vieno tikslo -- kad Lietuvai būtų iškovota nepriklausomybė. Nereikia nuleisti rankų, jeigu nesutelpama į vieną organizaciją."

Apie Smetoną buvo parašyta daug panegirikų ir kritikų. Tai nenuostabu, nes per šio amžiaus pirmus 40 metų Smetonos asmenybė buvo susijusi su visais svarbiais Lietuvos įvykiais. Kas bebūtų, galbūt teisingiausias ir objektyviausias Smetonos asmenybės įvertinimas buvo amerikono t.y. Clevelando "Plain Dealer" redaktoriaus žodžiai, kurie pasirodė 1944 m. sausio 10 d. editoriale:

"Antanas Smetona buvo didelis žmogus, ne todėl, kad jo šalis buvo didelė -- ji buvo labai maža. Smetona buvo didelis dėka savo charakterio. Jis sugebėjo vadovauti valstybei ir po to, bėdoje atsitraus, mokėjo gyventi mažame bute Clevelando šalutinėje gatvėje, draugaudamas su visais. Tikrai didelis žmogus tai galėjo padaryti. Jis buvo didelis, nes jo vienintelė aistra buvo pagelbėti savo žmonėms ir paaugštinti laisvės siekimą pasaulyje. Jis buvo didelis todėl, kad jis buvo ištikimas savo idealams."

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME **1 1/2 %**

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* L.V.S. RAMOVĖ Clevelando Skyrius ruošia ramovėnų garbės nario gen. K. Tallat-Kelpšos, sulaukusio 70 metų amžiaus, pagerbimą, kuris įvyks 1964 m. sausio 19 d.

Dalyvavimas \$3,00 asmeniui. Kvietimus prašome rezervuoti: tel: 881-9657, ME 1-4328, YE-2-9687, 851-4232.

Pagerbimo pradžia 4 val. p.p. Šv. Jurgio parapijos salėje. Jubilato pagerdavimu, gautas pelnas skiriamas Lietuvų Fondui.

LVS Ramovė Cleve, Sk.

J. MISČIKO ĮNAŠAS L.F.

Clevelando lietuvių veikėjo Justino Miščiko 75-rių metų amžiaus sukakties proga suruoštas kuklus minėjimas, sutraukęs per šešiasdešimt asmenų, davė ir gražių davinį.

Sukaktuvinininko tauri ir kukli asmenybė buvo įvertinta kalbomis ir raštu gautais sveikinimais.

Sukaktuvinininkui pagerbdam, vietoj daiktinių dovanų, skirti auką Lietuvų Fondui, minėjimo proga surinktą \$71,50 komitetas perdavė Kaziiui S. Karpiui, Lietuvų Fondo įgaliotiniui Clevelande.

Sukaktuvinininkui prašant, minėjimo ruošos komitetas dėkoja visiems už malonų atsilankymą į pobūvį; visiems sveikinusiems žodžiu ir raštu; Juozui Stempužui už jautų pobuviui vadovavimą ir eilėraščių. Dėkoja pobūvio šeimininkei Navickienei už skaniai paruoštas vaišes; Norai Braziulienei, Onai Mikulskienei,

Lietuvių organizacijų atstovai su našle Sofija Smetoniene, aplankę Lietuvos prezidento Antano Smetonos kapą Knollwood mauzoliejuje Clevelande.

PAMINĖTA PREZIDENTO A. SMETONOS 20 METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Clevelando lietuviškoji visuomenė sausio 12 d. iškilmingai paminėjo Lietuvos Respublikos pirmojo ir paskutinio Prezidento, Antano Smetonos, mirties 20 metų sukaktį. Minėjimas pradėtas Naujosios Parapijos bažnyčioje iškilmingomis pamaldomis,

Albinui Karsokui, Stasiui Lazdinui ir kitiems, talkinusiems prie pobūvio gražesnio pasisekimo. Sukaktuvinininkas ypatingu nuširdumu dėkoja aukotojams, kurių aukų dėka Justinas Miščikas įsiviejoja į Lietuvų Fondo narių gretas.

Sukaktuvinininko vardu dėkoja minėjimo-pobūvio rengimo Komitetas: Alfonsas Mikulskis, Zenonas Dučmanas, Albinas Karsokas, Vytautas Braziulis, Vytautas Raulinaitis.

* IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS viengungiui Čiurlionio Ansamblio namuose. Kreiptis į G. Motiejūną, telef. 468-0881.

(6-7)

* IŠNUOMOJAMAS BUTAS iš 3 kambarių ir virtuvės. Kaina \$45,00. 7509 Myron Ave. HE 1-9541 (6-8)

kurias atnašavo ir pamokslą pasakė klebonas, kun. J. Angelaitis. Pamaldų metu darniai giedojo parapijos choras, vadovaujamas R. Brazaitienės, solistė Nora Braziulienė pagiedojė F. Schuberto "Ave Maria". Clevelando įvairių sąbūrių atstovai, su

savo vėliavomis, sudarė garbės sargybą.

Po pamaldų, velionio šeima su Clevelando keturių organizacijų atstovais vyko į Knollwood mauzoliejų. Prie karsto nišos buvo padėtas visų bendras gyvų gėlių vainikas ir giliu susikaupimu pa-

gerbta tragiškai mirusio prieš 20 metų prezidento A. Smetonos atminimas. Įvadinį žodį tarė Kazys S. Karpius, o apie A. Smetoną, kaip politiką bei valstybės vairininką, kalbėjo PLB vicepirmin. inž. dr. Algirdas Nasvytis. Mauzoliejuje asistavo uniformuoti budžiai.

Akademija įvyko LTM Čiurlionio Ansamblio namuose. Suičios vieta buvo dekoruota Lietuvos Respublikos valstybine vėliava ir Prezidento Antano Smetonos portretu, o ant žalia gelumbe dengto stalo buvo padėta prezidento pomirtinė kaukė. Kazys S. Karpius, atidarydamas iškilmingą minėjimą - akademiją, trumpai atpasakojo savo pažintį su A. Smetona ir jo atvykimą į Clevelando aplinkybes. Pirminkinkaujančio K. S. Karpius kvietimu, dainininkė Nora Bra-

ziulienė padainavo J. Tallat-Kelpšos "Nuplask", kuriai naują tekstą, pritaikytą tremties nuotakoms, parašė poetas Balys Auginas 1945 m., Šimkaus "Ten, kur Nemunas banguoja" ir Broniaus Budriūno dramatinį "Šauksmą". Dainoms akomponavo pianistė Genovaitė Karso-

kienė. Paskaitą apie Prezidento Antano Smetonos turiningą asmenybę skaitė istorijos Dr. Juozas Jakštas, labai įdomiai apibūdinęs prezidento asmenybės vystimosi raidą ir jo savitą romantiniai tautinę pasaulėjautą. Įdomi paskaita bus atspausdinta Dirvoje. Po paskaitos, Dalia Mackevičiūtė, su poetiniu įsijautimu padėklamavo Bernardą Brazdžionio "Ažuolą". Iškilminga akademija minėjimas buvo baigtas, įteikęs Prezidento Antano Smetonos pomirtinę kaukę šeimai, Lietuvos himnui.

Minėjimą surengė LTS Clevelando skyriaus valdybos iniciatyva sukvietusias komitetas, kurį sudarė: D.L. K. Birutės Draugijos, Dirvos redakcijos, LB I Apylinkės, Neo-Lithuania Korporacijos, SLA 14 Kuopos, Lietuvos Budžių ir Pilėnų Skautų Tunto atstovai.

(vv)

* JONAS DERAITIS, Superior Savings banko direktorius, yra išrinktas į Cuyahoga apskrities demokratų delegaciją Ohio valstijos konvencijai.

* JUOZAS MULL-MULIOLIS, uolus ir pasižinęs lietuviškų reikalų atstovas ir grynėjas vietos demokratų partijos vadovybėje, šiemet vėl buvo pakviestas į komisiją, kuri tikrina ir tvirtina demokratų partijos kandidatus ruošiantis rinkimams.

Amerikos politiniame gyvenime tos komisijos turi labai didelę įtaką ir į jas kviečiami tik atrinkti ir įtakingi visuomenės atstovai.

Juozas Mull-Muliolis, turįs savo General Underwriters draudimo ir namų pardavimo įstaigą, aktyviai reikišiasi politiniame gyvenime ir yra aukštai vertinamas vadovaujančių politinių sluoksnių. Jo giliu įsitikinimu, Clevelando lietuviai, pagal savo išsilavinimo lygį, galėtų turėti kur kas platesnį savų reikalų atstovavimą vietos administracijos ir politiniuose organuose.

AKRON

* BALFO AKRONO SKYR. pinigines rinkliavas proga, lietuviams tremtiniais šelpti aukojos:

\$50,00 - Dr. Vl. Adomavičius, \$25,00 Dr. A. Baltrušėnas, \$20,00 - J. Salasevičius, \$15,00 -- J.P. Vaičiūnis.

Po \$10,00 -- P. Kraus, I. Janavičius, A. Bernot, S. Lukas, Dr. P. Balsys, Dr. S. Sviderskas, Dr. Šonta, Liet. Social. 20 kp. ir ALT Akrono Sk.

Po \$5,00 -- Fr. Baldauskas, G. Poluski, F. Joga, A. Rudis, C. Gaška ir Birutės draug. Po \$3,00 -- E. Trumpickas ir J. Kietiklis. Po \$2,00 -- F. Pukas ir J. Lawrence ir po \$1,00 M. Egger ir Šiminskas.

Pats skaityk ir kitus ragink prenumeruoti DIRVĄ

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Standartiniai maisto siuntiniai į Lietuvą

Iš Lietuvos ir Sov. Sąjungos kaskart vis didėja pareikalavimas maisto siuntinių. Kadangi daugiausiai prašo kvietinių miltų, todėl specialiai paruošime siuntėjų patogumui šiuos standartinius siuntinius, kurių pagrindas yra kvietiniai miltai. Šie siuntiniai bus siunčiami iš Europos, tokiu būdu sutaupote apie 15 dolerių kiekvienam siuntiniui.

ŠIUOS SIUNTINIUS GALITE UŽSISAKYTI TIK PER CLEVELANDO SKYRIŲ:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.
7023 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103
Tel. 881-0806

Nr. 1. \$35.00	
25	sv. kvietinių miltų
4 1/4	" ryžių
4 1/2	" taukų
2	" kavos
2	" kakao
Nr. 2 \$39.50	
20	sv. kvietinių miltų
4 1/2	" taukų
5	" salami
4 1/4	" ryžių
1	" kavos
1	" kakao
1	" šokolado
Nr. 3 \$38.50	
20	sv. kvietinių miltų
4 1/4	" cukraus
4 1/2	" taukų
1	" kavos
2	" kakao
1	" šokolado
2	" salami
2	" ryžių

Nr. 4 \$45.50	
10	sv. kvietinių miltų
4 1/4	" cukraus
4 1/2	" taukų
2	" kavos
2	" kakao
1	" šokolado
5	" salami
4 1/4	" ryžių
2	" lašinių
1	" pipirų
Nr. 5 \$50.00	
10	sv. kvietinių miltų
5	" salami
5	" lašinių
4 1/4	" cukraus
2	" kavos
2	" kakao
1	" šokolado
4 1/4	" ryžių
1	" pipirų
1	" kiaušinių miltelių
10	pok. amerik. cigarečių

Prie kiekvieno iš tų siuntinių galite dar pridėti amerikoniškų "King size" cigarečių, primokant 3 dol. papildomai.

Į šias kainas yra įskaitytas maitas, pašto, produktų bei pakavimo išlaidos. Siuntiniai bus pristatyti gavėjui laike 4-5 savaitių. Užsakant siųskite čekį, siuntėjo ir gavėjo pilną adresą ir pagerdaujamą siuntinio numerį.

Skelbimas laikinas -- prašome išsikirti.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PIRMOJI SANTAUPA
LIETUVIŲ FONDUI

"Negaliu paremti milijonu, bet pirmą uždirbtą ir sutaupytą šimtinę skiriu Lietuviai FONDUI" - pasakė Uosis Juodvalkis, įteikdamas čekį Fondo pirmininkui T. Blinstrubui ALT S-gos East Chicago's skyriaus penkerių metų veiklos minėjime sausio 11 d. Dėkodamas už įnašą T. Blinstrubas pareiškė, kad Uosis yra jauniausias Lietuvos Fondo narys, tad jo įnašas yra keleriopai vertingesnis.

Uosis gimė 1947 m. kovo 3 d. Vokietijoje, kur tuo laiku gyveno jo tėvai Ona ir Antanas Juodvalkiai. Kartu su tėvais atvyko į JAV ir įsikūrė East Chicagoje, Ind., kur ir dabar tebe gyvena. Čia baigė vietos lietuvių parapijinę mokyklą, o šiuo metu baigia Washingtono vidurinę mokyklą. Mokykloje visą laiką buvo garbės sąrašuose. Išlaikė National Merit Scholarship egzaminus ir su 152 taškais pateko į pusfinalininkus.

Greta reguliarios mokyklos visą laiką lankė liuanistines pamokas. Prieš porą metų baigė Chicago's Aukštesniąją Lituanistinę mokyklą aukščiausiais pažymiais. Šiuo metu yra Lituanistinio Pedagoginio Instituto antrojo kurso studentas.

Nemėgsta žiūrėti televizijos, bet labai daug laiko skiria knygų bei žurnalių skaitymui. Atliekamu laiku riša knygas, taiso elektrą ir dirba staliaus bei kitus darbus prie statybų. Turi mokinių, kuriems padeda pasivyti užleista mokslo. Domisi lietuvišku gyvenimu ir mielai paskaito lietuviškus laikraščius.

* SKAUCIŲ SESERIJOS GARBĖS GYNĖJA V.S. KUNIGUNDA KODATIENĖ su vyru inž. Kęstučiu, Nida Summer Resort, Linden Mich., kaip ir kasmet, žiemai išskrenda į šiltesnius kraštus. Šiemet juodu pasuko Floridos link. Pakeliui Kalėdų švenčių laikotarpyje pasisvečiavo Clevelande Dr. V. Gruzdžio šeimoje ir aplankė vietos skautininkes, Floridoje viešėjo A.A. Karnių skautiškoje šeimoje. Ilgesniam laikui apsisutojo St. Petersburg priemiestyje pas K. ir D. Staupus, 2020-58th St., So. Gulfport, Florida. Laiškai gali juos pasiekti aukščiau minėtu adresu.

DĖMESIO, buvusiems Vokietijoje Landshuto mokyklos mokytojams ir mokiniams. Šiemet sueina 15 metų, kai pradėjom skirstyti iš minėtos mokyklos po platų pasaulį. Yra pagėdavimų visiems susitikti Chicagoje gegužės 30 d. Suinteresuoti prašomi dėl informacijų rašyti: Ligijai Barauskienei (Lirgamerytei), 4113 West 70 St., Chicago 29, Ill. Telef: 585-7322, arba Stasei Paškuvieni (Blandytei), 4557 S. Albany, Chicago 32, Ill. Telef: LA-3-4086.

A. A.

JURGIUI BALTRUKONIUI

mirus, mctiną A. Baltrukonię, jo žmoną, seseris Juliją Rastenię, Eleną Schneider. Alviną ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

P. M. Baltrukoniai
O. Ambrosienė

WATERBURY

PAMINĖJO A. SMETONOS
MIRTIES METINES

Sausio 12 dieną, sekmadienį šv. Juozapo lietuviškoje bažnyčioje atlaikytos iškilmingos pamaldos už a.a. Antaną Smetoną. Pamaldos atlaikytos 11:15 val. Paprastai į tas pamaldas susirenka ne taip jau daug žmonių. Tačiau šį kartą žmonių prisirinko gausiai. Parapijos choras, giedojo per pamaldas, dar sugiedojo Lietuvos Himną. Tik pamokslininkas klebonas apie pamaldų intensiją neužsiminė nė žodžiu.

Tos pačios dienos rytą A. Paulio radio programos metu, o išvakarėse J. Adomaičio programos metu kalbėjo Mart. Kleinaitis. Minėjimą suorganizavo vietos ALTS skyriaus valdyba.

RENGIASI VASARŲ 16
MINĖJIMUI

Vietos ALT skyrius, vadovaujamas naujai išrinkto pirmininko Adolfo Čampės, rengiasi Vasario 16-sios minėjimui. Iškilmingas minėjimas įvyks tą dieną 3 val. p.p. šv. Juozapo parapijos salėje. Pagrindinei kalbai pasakyti pakviestas VLIK pirmininkas dr. Trimakas. (v)

BOSTON

* BOSTONO A.S.D. KORP! VY. TIS 1964 metų naują valdybą sudaro: A.S.S. Pirmininkas -- fil. Julius Špokevičius, A.S.D. Pirmininkė -- t.n. Aldona Malėnaitė, Kandidatų Globėja -- t.n. Laima Jakutytė.

Korp! Vytis Pirmininkas -- senj. Algimantas Lapšys, Tėvūnas -- senj. Juozas Venckus, Sekretorius -- senj. Alfonsas Baika, bendras išdininas -- jun. Ramūnas Skrinška, A.S. D. Sekretorė ir bendra korespondentė -- kand. Jūra Galinytė.

WASHINGTON

VAIKŲ DARŽELIS

Kelios jaunos lietuvės motinos sudarė savo mažiesiems lietuvišką vaikų darželį, kurį veda jos pačios savo namuose, iš eilės suveždamos vaikučius. Darželis yra įsigijęs žaidimus ir vaikučių lavinimui reikalingų priemonių. Patyrę pedagogės: Januškenė ir Pajaujienė mielai padeda savo žiniomis jaunoms motinoms.

* WASHINGTONO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS sausio mėn. 18 dieną 7:30 v.v. gražioje patalpoje ruošia balių į kurį laukia svečių iš artimesnių kolonijų. Balius įvyks gražioje Catholic Daughters of America patalpoje. Šokiams gros orkestras, veiks bufetas ir laimėjimų stalas.

LILIAN MERNIK SU
LIETUVIŠKA DAINA

Du didieji Washington, D.C. dienraščiai Washington Post ir The Evening Star gražiai įvertino lietuviškos kilmės dainininkės Lilian Mernik dainų rečitalą, įvykusį sausio mėn. 5 dieną Phillips meno galerijoje (Phillips Collection). Ypatingai gražiai atsiliepė The Evening Star muzikos skyriuje John Haskins sausio mėn. 6 dienos numeryje pažymėdamas, kad graži šviesiaplaukė dainininkė yra lietuviškos kilmės. Ji savo grynų skambių kontralto balsu atliko Bacho, Haydeno, Donizetti ir kitų žymių kompozitorių kūrinius, įtarpė Gruodžio -- Visur Tyla ir Rugiagėlės, Kačanausko -- Mano Rožė, ir Šimkaus -- Kur Bakužė Sa-

Jaunimo Centro didžiojo salė gruodžio 7 d. Chicago's Jūrų Skautija šventė Advento laukimą ir Kūčių vakaro tradiciją, visų mintims jungiantis su išblaškytais skautais kitur ir Tėvynėje. Jūrų skautų kapelionas kun. J. Raibužis skaitė vakaro minčiai pritaikytas maldas ir visi dalyviai susitartino lauždami plotkeles. Paskui buvo prisimintos Kūčių vakarų tradicijos, deklamuojant Kalėdinės dvasios eilėraščius ir subtilios giesmės sujungė visų širdis. Vėliau bendra vakarienė, tylūs draugiški pokalbiai ir išsiskirstymas namo, nešantis širdyje taiką, meilę ir ramybę.

Nuotraukoje Kernavės tunto skaučių atstovė K. Kuraitytė ir tunt. Silinienė atnešusios juodkrantietės savo namų ugnį.

L. Knopfmilerio nuotrauka

KAIP CHICAGOJE TVARKOSI BALFO ŠALPOS REIKALAI

Chicago's apskrities Balf Valdybos susirinkimas įvyko sausio 11 d. Jaunimo Centre.

Platų pranešimą apie vajeaus eigą padarė komiteto pirm. V. Šimkus. Jis pažymėjo, kad kai kurios vietovės jau pilnai darbą baigė ir atsiskaitė su vajeaus komitetu arba kitais atstovais. Paminėjo Cicero, Roselando, 18 kolonijos, Brighton Parko ir kitų vietovių darbą ir surinktas aukas. Didžiausia Marquette Parko lietuvių kolonija taipgi eina prie atsiskaitymo. Čia dirbo apie dešimt seniūnijų, su daugiau, kaip šimtu rinkėjų. Vajus baigiasi sausio mėnesį ir turi būti padaryta pilna atskaitomybė. Stambesniems aukotojams ir rinkėjams bus išduoti pažymėjimai su padeka.

Metinį susirinkimą nutarta šaukti kovo m. Valdyba bus renkama iš vietos skyrių atstovų, kurie turi būti anksčiau išrinkti. Elgino skyrius jungiasi prie Chicago's apskrities, bet jisai Balf centre yra registruotas. Ign. Daukus pranešė apie kasos štovį. Greitai bus sudaryta apyskaita ir Rev. Komis. patikrinta. Iš viso centrui 1963 m. buvo išsiųsta \$5888.02, turėta pajamų \$8841.26, išlaidų -- \$8688.27. Kasoje \$152.99. Vajeaus pinigai bus perduoti atskiru aktui ir apyskaita, kai tik bus pilnai atsiskaityta.

Ign. Petrauskas padarė pranešimą apie atliktus valdybos darbus 1963 m.

* LIETUVIŲ TAUTINIO AKADEMINIO SAMBŪRIO valdyba su sirinkusi J. Našlūno bute svarstė savo veiklą ir aptarė ateities darbų planą. Pasidžiaugta, kad taip gražiai ir sėkmingai praėjo Naujų 1964 Metų sutikimas, kurį

manota, kurias daininkė pristatė klausytojams išveždama angliškai. Straipsnio autorius rašo, kad Visur Tyla -- All is Still ir Kur Bakužė Samanota -- The Moss-Covered Hut lietuviškos dainos, buvo atliktos puikiai, nuotaikingai. Toliau jis rašo, kad pasakyti žavų (radiant) tai nėra perdėtas žodis apibūdinti panelės Mernik dainavimui nei jos repertuaro pasirinkimui.

NEWARK

* ALTS NEWARKO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS įvyks Kasio Trečiojo Apdraudos ir Kelionių Biuro patalpoje, 311 Walnut Street, Newark'e, 1964 m. sausio 24 d., 7:30 val. vak.

Darbotvarkėje: Donelaičio minėjimas, Smetonos mirties minėjimas, Centro Valdybos raginimai, Vilties D-jos ir kiti reikalai. Visi skyriaus nariai maloniai prašomi susirinkime dalyvauti.

A. S. Trečiokas, Pirm.

Viso laisvojo pasaulio lietuviams reiškiu nuoširdžią padėką už gausius sveikinimus. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga pareikštus PLB Valdybai ir man asmeniškai.

Linkėdamas sėkmingų 1964-ųjų metų, kviečiu visus PLB-nės talkon, prašydamas patarimų ir paramos, kad bendromis jėgomis sudarytumėme vieningą ir pajėgią Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

Juozas J. Bačiūnas
PLB pirmininkas

* LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVAS įsigijo magnetofoninį aparatą, Leonui Bıldıšiui pusę kainos padengus savo lėšomis.

Dėka tam aparatui, jau užrekorduota nemažai įvairių senųjų dainų bei įv. tautinių instrumentų grojimai. Taipgi užfiksuotas įvairių autoritetingų asmenų gyvasis žodis.

Dar sykį kreipiamasi į liet. visuomenę ir prašoma, jeigu dar rastųsi asmenų, kurie žinotų senovės lietuvių dainų, kad susisiekti su M. Arch. archyvaru J. Narukynu telefonu: PR 8-3849 (apie 10-2 val.).

PHILADELPHIA

TAUTINIO ANSAMBLIO KONCERTAS.

Philadelphijos Lietuvių Tautinis Ansamblis suburia lietuvišką jaunimą. Su savo koncertais aplanko artimesnes kolonijas. Dalyvauja dainų šventėse ir dabar, ruošdamasis Pasaulinės Mugės proga dainų šventei New Yorke, sausio mėn. 25 d., ruošia koncertą.

Nors mes dažnai išgirstame jo dainą visokių parengimų ar tautinių švenčių metu, tačiau lietuvišką dainą visada malonu klausyti.

Jeigu esate tikras,

kad Jūsų giminė, bičiulis ar geras pažįstamas neskaito Dirvos, atsiųskite jo adresą. Mes dovanai siuntinėsime jam Dirvą dvi savaites susipažinti.

Jeigu esate tikras, kad užsakęs Dirvą dar jos neskaitančiam kaimynui ar geram bičiuliui, padarysite maloniją jam staigmena, užsakykite ją dabar, nes

iki š. m. SAUSIO 31 d. kaip dovana užsakoma Dirva kainuos Jums tik 10 dol. metams.

Norėdami užsakyti Dirvą supažindinti ar jos prenumeratą padovanoti 1964 metams, užpildykite žemiau esančią atkarpą ir iškirpę ją atsiųskite: Dirvai, 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

DIRVA

(Vardas ir pavardė)

(Adresas)

Susipažinti ☐

Priedų čekis ☐

Kristijono Donelaičio Lituanistikos Mokykla Chicagoje, pradėdama Donelaičio metų minėjimą, padeda vainiką prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo. Iš kairės į dešinę: ALB Švietimo Tarybos pirm. J. Ignatonis, mokykl. ved. J. Širka, mokykl. I. Bukaveckienė, moksleiviai: V. Trinkus, E. Pocius, L. Jadviršytė ir R. Valiukėnaitė.

Kristijono Donelaičio Lituanistikos Mokykla, minėdama savo veiklos penkių metų sukaktį, rengia didelį koncertą - balių. Jo programą išpildys: akt. A. Kėželiene, solistas J. Vaznelis, rašyt. A. Baronas ir kt. Šokiams gros neolituanių 16 asmenų orkestras, vadov. Algio Modestavičiaus. Parengimas - balius bus sausio m. 25 d. American Legion Hall, 3059 S. Central Park Ave., Chicagoje. Pradžia 7 val. vak. Visa lietuviškoji visuomenė kviečiama baliuje dalyvauti ir tuo pačiu paremti šią gražiai dirbančią mūsų mokyklą.

V. Noreikos nuotrauka